

Nr 292.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1940/41 m. m.; given Stockholms slott den 23 maj 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter:

Det överskott, vari riksstaten för budgetåret 1940/41 i dess av 1940 års lagtima riksdag fastställda form utmynnade, uppfördes i staten såsom balanserat i avvaktan på slutlig reglering av denna. Den av riksdagen gjorda budgetavvägningen kunde nämligen väntas bli förskjuten under statsregleringsperiodens lopp.

Den 21 juni 1940 fastställde Kungl. Maj:t den av 1940 års lagtima riksdag antagna beredskapsstaten för försvarsväsendet m. m. att från och med den 1 juli 1940 lända till efter rättelse såsom förskottsstat. I första hand avsågos med denna stat utgifter enligt nya dispositionsbeslut fattade under budgetåret 1940/41. Men förskottsstaten för budgetåret 1940/41 be-

lastas även av utgifter betingade av dispositionsbeslut som ursprungligen avsett förskottsstaten för nästföregående budgetår. Dessa utgifter utgå av den nya förskottsstaten på grund av ett av Kungl. Maj:t den 21 juni 1940 meddelat beslut, i vilket Kungl. Maj:t förklarar, att i fall där beslut meddelats om disposition för visst ändamål av medel från förskottsanslag å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1939/40 och särskilda medel för reglering av denna disposition ej å tilläggsstat till riksstaten för nämnda budgetår anvisats å obetecknat anslag eller reservationsanslag, dispositionsbeslutet skall, i den mån under budgetåret 1940/41 ytterligare anslagsmedel erfordras för ändamålets tillgodoseende, avse motsvarande förskottsanslag å den från och med den 1 juli 1940 gällande förskottsstaten, dock endast för såvitt icke särskilda anslagsmedel för ändamålet anvisats i riksstaten för budgetåret 1940/41. Slutligen regleras efter ingången av budgetåret 1940/41 mot den nya förskottsstaten dessförinnan gjorda utbetalningar föranledda av en omedelbar tillämpning av den fastställda förskottsfullmakten.

I proposition nr 1 till 1940 års urtima riksdag framlades förslag till tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41. I denna proposition äskades täckningsanslag för reglering av vissa med stöd av förskottsstaten beslutade medelsdispositioner. Men propositionen upptog även anslagsäskanden för utgiftsbehov som ej kunnat föreläggas den senaste lagtima riksdagen men vilka borde tillgodoses innan ärendet hunne underställas 1941 års lagtima riksdag. Regleringsanslagen för utgifter bestridda å förskottsstat avsågo i samtliga fall utgifter hänförliga till nya beslut om disposition av anslag å den fastställda förskottsstaten, men däremot icke utgifter betingade av dispositionsbeslut som ursprungligen avsett förskottsstaten för budgetåret 1939/40. Sistnämnda dispositionsbeslut avsågo nämligen samtliga en fortlöpande, av krisen betingad verksamhet av obestämd total omfattning, vilket gjorde det omöjligt att angiva storleken av erforderliga regleringsanslag. Täckning av dylika utgifter eller sådana som eljest borde bli föremål för kollektiv reglering uppsköts sålunda.

Förslaget till tilläggsstat I kompletterades under urtima riksdagen med ytterligare anslagsäskanden samt med tillägg till riksstatens inkomstsida, å vilken upptogs redovisningstitlar för krigskonjunkturskatten och den allmänna omsättningsskatten.

I skrivelse nr 102 framlade urtima riksdagen en i anslutning till riksstaten upprättad sammanställning av de nya utgifter, för vilka medel anvisats av nämnda riksdag.

Vid början av 1941 års riksdag framlades i proposition nr 2 ytterligare förslag om tilläggsanslag till riksstaten för innevarande budgetår (tilläggsstat II). Förslaget till tilläggsstat II framträdde i första hand såsom en särskild, med tanke på det försämrade läget på arbetsmarknaden utformad allmän beredskapsstat, vilken skulle omedelbart sättas i kraft och regleras. De anslag för anläggningsarbeten, vilka det kunde bli nödvändigt att utföra av arbetslöshetspolitiska skäl, bundos med avseende å dispositionen vid särskilda villkor och erhöilo speciell beteckning (reservationsanslag B). Medel

äskades å förslaget till tilläggsstat II även för vissa andra ändamål, som den senaste utvecklingen aktualiserat och som måste tillgodoses under löpande budgetår. De viktigaste av de nya medelsbehoven hänförde sig till försvarsväsendet och avsågo sådan materielanskaffning m. m., som icke borde finansieras från förskottsstaten, om möjlighet föreläge att underställa riksdagen anslagsfrågan. I de fall där ändringar i riksstaten blivit påkallade för civila ändamål, rörde det sig i regel endast om smärre belopp. Ett för flera huvudtitlar gemensamt anslagsändamål av betydelse utgjorde dock kristilläggen. Staten omfattade även anslagsäskanden för reglering av vissa utbetalningar, verkställda med stöd av förskottsstaten. I statförslaget äskades ej medel för avskrivningsändamål. Ej heller upptogos några inkomster i förslaget.

I riksstaten för budgetåret 1940/41 i dess av 1940 års lagtima riksdag fastställda form uppgick *driftbudgetens* inkomstsumma till cirka 1,861 miljoner kronor och dess utgiftssumma till 1,723 miljoner kronor. Staten utvisade alltså ett överskott å 138 miljoner kronor, vilket såsom förut nämnts balanserades i avvaktan på slutlig reglering av riksstaten. De av 1940 års urtima riksdag beslutade tilläggsanslagen avsågo en summa på driftbudgeten av 199 miljoner kronor. Härav belöpte på fjärde huvudtiteln 93 miljoner kronor, på elfte huvudtiteln 39 miljoner kronor och på åttonde huvudtiteln 13 miljoner kronor; anslagen till avskrivning av nya kapitalinvesteringar uppgingo till 41 miljoner kronor. Urtima riksdagen beräknade vidare å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 inkomster å sammanlagt 100 miljoner kronor, varav 20 miljoner kronor i krigskonjunkturskatt och 80 miljoner kronor i allmän omsättningsskatt.

I propositionen nr 2 till årets riksdag, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, äskades under driftbudgeten **beredskapsanslag** på sammanlagt 91 miljoner kronor och anslag för **övriga ändamål** på tillsammans 109 miljoner kronor. Denna tilläggsstats driftbudgetsdel omfattade sålunda ursprungligen anslagsäskanden å sammanlagt 200 miljoner kronor. Under riksdagens lopp ha framlagts förslag om nya tilläggsanslag utöver de i nämnda proposition upptagna. På hemställen av vederbörande departementschefer enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—8*) har Kungl. Maj:t vidare fattat beslut om förslag till riksdagen i ytterligare ett antal dylika anslagsfrågor. Däribland ingå anslag till täckning av vissa försvarskostnader å 1,370 miljoner kronor, varav för engångsutgifter 620 miljoner kronor och för löpande utgifter 750 miljoner kronor, samt anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar på cirka 41 miljoner kronor. Av tilläggsanslagen hänför sig ett sammanlagt belopp av 12 miljoner kronor till beredskapsanslag. Vid bifall till nu berörda förslag skulle anslagssumman å tilläggsstat II stiga till 1,715 miljoner kronor.

Å tilläggsstat II ha icke beräknats några nya eller förändrade intäkter; inkomst av den varuskatt, varom förslag kommer att föreläggas riksdagen, inflyter icke under budgetåret och skatteförslaget påfordrar alltså icke någon komplettering av budgetens inkomstsida.

Kapitalbudgeten i den av 1940 års lagtima riksdag fastställda riksstaten omfattade anslag å sammanlagt 413 miljoner kronor. Å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisades investeringsanslag å tillhopa 193 miljoner kronor. I propositionen nr 2 till årets riksdag, angående utgifter å tilläggsstat II till nämnda riksstat, upptogos investeringsanslag å 66 miljoner kronor, varav 37 miljoner kronor såsom beredskapsanslag och 29 miljoner kronor för övriga ändamål. De förslag, som sedermera i särskilda propositioner och nu föreliggande proposition (*bil. 9*) framlagts för riksdagen, innefatta ett sammanlagt belopp av 173 miljoner kronor. Vid bifall till dessa förslag skulle anslagssumman å kapitalbudgeten i tilläggsstat II stiga till 239 miljoner kronor.

Sammanfattar man de å riksstat och tilläggsstat I och II anvisade och äskade anslagen för investeringar, uppgå dessa till en summa av 845 miljoner kronor, varav 37 miljoner kronor avse beredskapsanslag och 808 miljoner kronor övriga ändamål.

Vid statsrådsprotokollet torde få fogas en förteckning (*bihang 1*) över av Kungl. Maj:t hos lagtima riksdagen äskade och, i förekommande fall, av riksdagen anvisade anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 *utöver* de i propositionen nr 2 upptagna anslagen.

Beträffande utfallet av utgiftsregleringen för innevarande budgetår med undantag för fjärde huvudtiteln samt angående inkomstutfallet har riksräkenskapsverket den 30 april 1941 avgivit en beräkning, varav inhämtas i huvudsak följande.

Driftbudgetens inkomster beräknas komma att överstiga de i riksstat och tilläggsstat uppförda med 50.42 miljoner kronor. För de inkomsttitlar, som ingå i driftbudgetens allmänna del (den s. k. allmänna budgeten), d. v. s. de inkomsttitlar som regleras mot budgetutjämningsfonden, redovisas en nettomerinkomst å 100.00 miljoner kronor, medan inkomsterna å de till specialbudgeterna hörande inkomsttitlarna förutsättas komma att understiga de ursprungligen beräknade med netto 49.58 miljoner kronor. Därrest det underskott å automobilskattemedlens specialbudget, som här förutsättes skola täckas av budgetutjämningsfonden, icke medräknas, uppgår nettomerinkomsten för allmänna budgetens inkomsttitlar till 130.75 miljoner kronor, medan nettobristen för de till specialbudgeterna hörande inkomsttitlarna ökas till 80.33 miljoner kronor. Bristen för inkomsttitlarna å automobilskattemedlens specialbudget belöper sig enligt samma beräkningsmetod till 80.50 miljoner kronor.

Driftbudgetens mot budgetutjämningsfonden reglerade anslag under I—III och V—XIV huvudtitlarna samt under utgifter för statens kapitalfonder kunna, om man bortser från uppkommande besparingar å reservationsanslag, beräknas komma att överskridas med netto 38.08 miljoner kronor. Merutgifter beräknas för V huvudtiteln på 21.12 miljoner kronor, för VI huvudtiteln på 6.02 miljoner kronor, för riksgäldsfonden på 6 miljoner kronor samt för riksdagen och dess verk m. m. på 4.27 miljoner kronor. I fråga om utfallet av driftbudgetens utgiftssida framhålles därjämte, att budgetutjämningsfonden beräknas komma att tillföras besparingar å reservationsanslag å i runt tal 3 miljoner kronor.

Enligt riksräkenskapsverket skulle alltså de i beräkningen ingående utgiftsanslagen belastas med en nettomerutgift av 35 miljoner kronor. För inkomstsidan vore en merinkomst å cirka 100 miljoner kronor att påräkna. Mot verkets ifrågavarande beräkningar synes intet vara att erinra.

En sammanfattning och närmare specifikation av här anförda siffror lämnas i den i *bihang 2* ingående tabellen över statsregleringen för budgetåret 1940/41. Inkomsterna upptagas i denna tabell till de i riksstaten och tilläggsstat I beräknade beloppen samt utgifterna till beloppet av de hittills äskade och beviljade anslagen å riksstaten samt tilläggsstat I och II. För fjärde huvudtiteln har därvid framkommit en anslagssumma på 2,055 miljoner kronor. Chefen för försvarsdepartementet har till statsrådsprotokollet denna dag (*bilaga 2*) redogjort för de grunder, enligt vilka denna summa fixerats. Av redogörelsen framgår, att anslagssumman innefattar täckning blott för faktiskt utbetalade medel för försvarsändamål under löpande budgetår; anvisningar och bemyndiganden, för vilka täckning med denna grund för anslagsberäkningen icke nu beredes, uppgå till sammanlagt cirka 535 miljoner kronor. Tabellen utmynnar i ett underskott att avföras å budgetutjämningsfonden på ett formellt belopp av 1,676 miljoner kronor. Då enligt vad nyss anförts för inkomstsidan torde kunna påräknas en merinkomst å 100 miljoner kronor samt för utgiftssidans civila huvudtitlar beräknas uppstå en nettomerutgift å 35 miljoner kronor, kan statsregleringen för budgetåret 1940/41 i enlighet härmed beräknas utfalla med ett underskott av 1,611 miljoner kronor. Då budgetutjämningsfonden vid budgetårets ingång hade en negativ behållning av 759 miljoner kronor, skulle fonden vid budgetårets slut alltså utvisa en brist på cirka 2,370 miljoner kronor. Skillnaden mellan utgifter och inkomster torde bli ej oväsentligt mindre än den här angivna belastningen å budgetutjämningsfonden, beroende på en sannolik ökning av reservationerna vid budgetårets utgång i förhållande till reservationerna vid budgetårets början (440 miljoner kronor). Till en sådan ökning bidrager bland annat att i utgiftssumman å 3,637 miljoner kronor ingå anslag å tillhoppa 103 miljoner kronor, vilka betecknats såsom reservationsanslag (B) och komma att tagas i anspråk endast under vissa förutsättningar. Sistnämnda belopp innefattar anslag på 80 miljoner kronor att täckas av automobilskattemedel, vilket belopp, om det till fullo disponeras, ökar det underskott å automobilskattemedlens specialbudget, som preliminärt täckes från budgetutjämningsfonden, till 111 miljoner kronor.

Av den lämnade översikten framgår, att budgetunderskottet nära överensstämmer med den beräkning som framlades i årets statsverksproposition. Försvarsutgifterna uppskattades där med en viss marginal, som avsågs bereda erforderligt utrymme för de civila anslagen å tilläggsstat II. Utvecklingen har blivit den väntade. De utgifter som tillkommit för civila ändamål ha sålunda helt motvägts av att vissa betalningar för försvarsändamål forskjutits till nästa budgetår. Jag återkommer härtill vid anmälan av förslag till beredskapsstat för försvarsväsendet för nästa budgetår.

Här framlagda beräkningar äro av omedelbar betydelse för bedömningen av statens skattebehov under nästa budgetår. Det må erinras om att det av krigsförhållandena framtvingna systemet med förskotts- och tilläggsstater inneburit en övergång till en partiell efterskottsbudgetering och att till följd därav bestämningen av den direkta beskattningens höjd tillsvi vidare måste utgå från budgetutfallet under föregående statsregleringsperiod och blott i andra hand kan taga hänsyn till det vid tidpunkten för skatternas bestämmande helt ovissa inkomstbehovet under det budgetår under vilket skatterna inflyta.

Med åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t på hemställan av vederbörande departementschefer enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (bil. 1—9) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

V. Schwartz.

Bilaga 1.

Egentliga statsutgifter.**Tredje huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Ministern för utrikes ärendena anmäler härefter under utrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 samt anför därvid följande.

A. Utrikesdepartementet.

[1.] **3. Utrikesdepartementet: Chiffreringsmateriel.** För anskaffande av chiffreringsmateriel för utrikesförvaltningen anvisade Kungl. Maj:t genom beslut den 1 november 1940 ett belopp av 46,500 kronor, att utgå av det å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1940/41 under sjunde huvudtiteln uppförda anslaget: Allmänna utgifter för försvarsberedskap: Förstärkning av den civila administrationen m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts i proposition nr 81 framlagda förslag anvisade sedermera 1940 års urtima riksdag (riksdagens skrivelse nr 100) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett anslag av 46,500 kronor för täckning av denna förskottsanvisning. Det har emellertid visat sig, att viss ytterligare chiffreringsmateriel måste anskaffas, för att förbindelserna mellan utrikesdepartementet och Sveriges representation i utlandet skola kunna behörigen upprätthållas. Kostnaderna för den ytterligare materiel, som nu erfordras, uppgå till 56,400 kronor. Närmare upplysningar rörande materielen torde få lämnas riksdagens vederbörande utskott.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrikesdepartementet: Chiffreringsmateriel* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av ..... kronor 56,400.

B. Sveriges representation i utlandet.

[2.] 8 a. **Vissa hyres- och resekostnader för personalen vid beskickningen och generalkonsulatet i London, förslagsanslag.** På grund av de i London rådande förhållandena hava för personalen vid beskickningen och generalkonsulatet därstädes, däri inbegripet de militära attachéerna och deras biträden, lantbruksattachén samt pressattachén, vissa särskilda hyres- och resekostnader uppkommit. För tiden september 1940—juni 1941 kunna dessa kostnader beräknas uppgå till omkring 32,000 kronor. Jag anser mig böra förordna, att ifrågakostnader hyres- och resekostnader bestridas av statsmedel och att ett särskilt anslag av förslagsanslags natur för ändamålet äskas av riksdagen. De kostnader av samma slag, som kunna uppkomma under budgetåret 1941/42, torde böra bestridas från vederbörligt anslag å den blivande förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för nämnda budgetår.

Under återopande av vad jag sålunda anfört får jag efter samråd med cheferna för försvars- och jordbruksdepartementen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa hyres- och resekostnader för personalen vid beskickningen och generalkonsulatet i London* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 32,000.

D. Diverse.

[3.] 6. **Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen (III ht. s. 20 f.) framlagda förslag har 1940 års lagtima riksdag till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige för budgetåret 1940/41 anvisat ett anslag av 130,000 kronor eller samma belopp, som beviljades för nästföregående budgetår. Under de rådande utomordentliga förhållandena har det emellertid varit ogörligt att begränsa utgifterna under detta anslag till den beräknade kostnadsramen. En ytterligare medelsanvisning om 5,000 kronor har visat sig ofrånkomlig, och jag får med anledning därav hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av ..... kronor 5,000.

[4.] 6 a. **Bidrag till den svenska rese- och informationsbyrån i New York.** Sändebudet i Washington har i skrivelse till ministern för utrikes ärendena den 28 november 1940 föreslagit, att medel måtte beviljas för upp-

rätthållande i begränsad omfattning av verksamheten vid den svenska rese- och informationsbyrån — »The Swedish Travel Information Bureau Incorporated» — i New York.

Den ekonomiska grundvalen för byråns verksamhet har sedan byråns tillkomst år 1921 undergått åtskilliga förändringar. Enligt senast gällande ordning (jfr Kungl. Maj:ts proposition till 1934 års riksdag nr 80) säkerställdes byråns verksamhet ekonomiskt genom årliga bidrag av Svenska Trafikförbundet och Aktiebolaget Svenska Amerika Linien. Denna ordning upphörde emellertid med 1939 års utgång, då Svenska Amerika Linien, på grund av att turisttrafiken lamslagits genom kriget, icke såg sig i stånd att i fortsättningen ekonomiskt stödja byråns verksamhet. I detta sammanhang verkställdes en begränsning och omläggning av byråns verksamhet, vilken under år 1940 kunde upprätthållas genom anslag från Svenska Trafikförbundet. Denna begränsade verksamhet, som till väsentlig del består i byråns bidrag till den allmänna upplysningsverksamheten om Sverige i Amerikas Förenta Stater och som enligt en av byrån uppgjord beräkning skulle betinga en kostnad av 22,200 kronor per år, har även under år 1941 tillsvidare kunnat vidmakthållas genom ett bidrag från Svenska Trafikförbundet om 5,550 kronor.

I skrivelse till Konungen den 15 april 1941 har Svenska Trafikförbundet dels ställt i utsikt ytterligare ett bidrag om 5,550 kronor för byråns verksamhet under år 1941 under förutsättning av ett bidrag från staten av 11,100 kronor, dels ock förklarat sig berett att, så skyndsamt omständigheterna det medgiva, framlägga förslag om ett slutgiltigt reglerande av byråns ställning.

Den svenska rese- och informationsbyrån i New York och särskilt dess chef har under en lång följd av år utövat ett förtjänstfullt arbete i den svenska turistpropagandans tjänst. Parallellt med denna verksamhet har byrån, vilket vitsordas särskilt av sändebudet i Washington, bedrivit framgångsrik upplysningsverksamhet om Sverige i allmänhet.

Enligt min uppfattning, som delas av upplysningsnämnden, vars yttrande inhämtats i ärendet, skulle det vara olyckligt, om den organisation och den sakkunskap, som på detta sätt vunnits för svensk turistverksamhet och svenskt upplysningsarbete i Förenta Staterna, nu skulle helt slopas för att kanske med stora svårigheter och kostnader behöva återuppbyggas, då turistlivet ånyo komme i gång. Då som bekant stora ansträngningar för närvarande göras för skapandet av en så tillförlitlig upplysningsverksamhet som möjligt i Förenta Staterna rörande Sverige, förefaller det därjämte, som om byråns erfarenheter på detta område skulle vara av största värde även under nu rådande förhållanden. I avvaktan på den av Svenska Trafikförbundet i utsikt ställda utredningen angående slutligt reglerande av byråns ställning får jag därför föreslå, att bidrag av statsmedel å 11,100 kronor lämnas för upprätthållande av byråns verksamhet under år 1941.

Under återopande av vad jag sålunda anfört får jag efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Kungl. Maj:ts proposition nr 292.

att till *Bidrag till den svenska rese- och informationsbyrå*
i New York å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret
1940/41 anvisa ett anslag av ..... kronor 11,100.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda, med in-
stämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt
behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl Bergenstråhle.

Bilaga 2.

Egentliga statsutgifter.

Fjärde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler härefter under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 samt anför därvid följande:

D. Lantförsvaret.

Fortifikatoriska anordningar m. m.

[1.] **53 c. Ytterligare kostnader för vissa befästningsanläggningar, reservationsanslag.** I skrivelse den 27 juni 1940 hemställde överbefälhavaren över rikets försvarskrafter, att ett belopp om sammanlagt 41,000,000 kronor måtte ställas till arméförvaltningens fortifikationsstyrelsens förfogande att användas för permanenta befästningsanläggningar i skilda delar av landet enligt överbefälhavarens närmare bestämmande. Av nämnda belopp beräknades omkring 20,000,000 kronor erforderliga för utförande av vissa anläggningar, som tillsammans bildade ett befästningsområde för sig, under det att återstående 21,000,000 kronor avsågos för vissa andra arbetsobjekt, om vilka i det följande icke är fråga. Anmärkas bör här, att överbefälhavaren i sin skrivelse framhöll, att de gjorda kostnadsberäkningarna icke kunde betraktas såsom slutgiltiga.

Med anledning av överbefälhavarens nyssberörda framställning bemyndigade Kungl. Maj:t till en början genom beslut den 12 juli 1940 fortifikationsstyrelsen att i enlighet med de anvisningar, som kunde av överbefälhavaren meddelas, vidtaga erforderliga åtgärder för igångsättande av de i skrivelsen avsedda anordningarna.

Sedermera hemställde Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 till 1940 års urtima riksdag (Bilaga 2, punkten 1), att riksdagen måtte, för fullföljande av de ifrågavarande befästningsanläggningarna, å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 41,000,000 kronor till Vissa befästningsanläggningar.

Sedan riksdagen bifallit nämnda hemställan, beslöt Kungl. Maj:t den 30 augusti 1940 ställa det anvisade reservationsanslaget å 41,000,000 kronor till fortifikationsstyrelsens förfogande att av styrelsen disponeras för därmed avsedda ändamål i enlighet med de anvisningar, som kunde av överbefälhavaren meddelas.

Emellertid hade överbefälhavaren, med stöd av Kungl. Maj:ts nyssberörda beslut den 12 juli 1940, vidtagit åtgärder för igångsättande av arbetena inom det förut omnämnda befästningsområdet. Sålunda fastställde överbefälhavaren den 16 juli 1940 en plan för vissa befästningsanläggningar inom området samt meddelade, att de av planen omfattade arbetena jämte vissa andra arbeten finge påbörjas och utföras inom ramen av 14,000,000 kronor. Sedermera anbefalldes överbefälhavaren den 17 augusti 1940, att inom ramen av 19,000,000 kronor skulle, inberäknat de nyssnämnda arbetena för 14,000,000 kronor, planläggas vissa närmare angivna andra arbeten.

Under återopande av överbefälhavarens nyssberörda skrivelse den 16 juli 1940 ställde fortifikationsstyrelsen till vederbörande militärmyndighets förfogande för ifrågavarande ändamål ett belopp av 12,000,000 kronor att redovisas å angiven titel, varvid styrelsen meddelade, att styrelsen för bestridande av vissa särskilda anskaffningskostnader reserverat ett belopp av 2,000,000 kronor. Med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 30 augusti 1940 bemyndigade vidare styrelsen militärmyndigheten att beträffande dessa arbeten, utan hinder av gällande upphandlingsförfordning, infordra anbud på sätt i varje fall funnes lämpligt eller träffa uppgörelse under hand.

Sedermera meddelades mig i en från försvarsstaben under hand överlämnad, den 24 september 1940 dagtecknad promemoria, att det under utförandet av de ifrågavarande befästningsarbetena visat sig, att kostnaderna i vissa fall beräknats alldeles för lågt. Detta hade bland annat berott på avsevärt höjda cement- och drivmedelspriser, men jämväl därpå, att man enligt senare gjorda erfarenheter ansett erforderligt att utföra anläggningarna på ett starkare och därmed dyrbarare sätt. För tids vinnande hade militärmyndigheten icke infordrat fasta anbud utan med entreprenörerna avtalat om arbete på löpande räkning. Först under arbetets gång och sedan överenskommelse träffats om utförande av en del av arbetena, hade det konstaterats, att de planerade anläggningarna icke kunde färdigställas inom ramen av tillgängliga medel. För täckande av de uppkomna merkostnaderna erfordrades en om-disposition av 6,380,000 kronor, avsedda för övriga i överbefälhavarens skrivelse den 27 juni 1940 angivna arbetsobjekt. Denna om-disposition borde ske på närmare angivet sätt. Därest jag icke hade något att däremot erinra, hade överbefälhavaren för avsikt att verkställa den angivna förändringen av disponerandet av medlen under det förenämnda anslaget till Vissa befäst-

ningsanläggningar. — Då den ifrågavarande omdispositionen kunde ske inom anslaget å 41,000,000 kronor, ansåg jag, efter samråd med statsrådets övriga ledamöter, under för handen varande omständigheter hinder däremot icke böra möta, helst som den av överbefälhavaren i skrivelsen den 27 juni 1940 anmälda uppdelningen av arbetsobjekten mera hade karaktären av en beräkningsgrund.

I skrivelse till vederbörande militärmyndighet den 1 oktober 1940 meddelade överbefälhavaren vissa bestämmelser angående arbetets fortsatta bedrivande, varjämte meddelades, att av fortifikationsstyrelsen komme att ställas till förfogande 12,160,000 kronor utöver det förut för ändamålet anvisade beloppet av 14,000,000 kronor. Den sålunda angivna kostnadsramen finge icke överskridas. — Under återopande av överbefälhavarens nyssberörda skrivelse ställde fortifikationsstyrelsen den 4 oktober 1940 till militärmyndighetens förfogande för ifrågavarande ändamål ett belopp av 12,160,000 kronor att redovisas på angivet sätt.

Emellertid hade statens krisrevision den 18 september 1940 avlåtit en skrivelse till överbefälhavaren beträffande kontrollen å utförandet av och kostnaderna för ifrågavarande befästningsarbeten. Krisrevisionen anförde i sagda skrivelse, att revisionen funnit, att kontrollen över de pågående arbetena icke vore ordnad på ett sätt som fullt tillgodosåge statsverkets intressen. Krisrevisionen hemställde därför, att överbefälhavaren måtte föranstalta, att erforderlig teknisk-ekonomisk personal snarast möjligt ställdes till militärmyndighetens förfogande. Med föranledande av sagda skrivelse blev, i anslutning till en den 3 oktober 1940 utfärdad högkvartersorder angående vissa direktiv rörande kontroll m. m. vid permanenta befästningar, en särskild kontrollorganisation upprättad inom fortifikationsstyrelsen. Sedermera överenskoms, att den fortsatta utredningen rörande medelsöverskridandena skulle övertagas av fortifikationsstyrelsen, som även skulle handhava ledningen av det fortsatta byggnadsarbetet. Det beslöts vidare, att arbetenas slutförande skulle handhavas av ett särskilt under fortifikationsstyrelsen lydande organ, varjämte en särskild föredragande för ifrågavarande ärenden anställdes hos styrelsen.

Sedan den av fortifikationsstyrelsen företagna utredningen i sitt första skede slutförts, anmälde jag frågan om de uppkomna medelsöverskridandena i statsrådet den 13 december 1940 och anförde därvid, bland annat, i huvudsak följande:

Av den utredning i saken som numera genom fortifikationsstyrelsens försorg förebragts framgår, att de för ändamålet avsedda anslagsmedlen, oaktat de förut nämnda förstärkningarna, överskridits med inemot 17,400,000 kronor. Dessutom hava kostnaderna för slutförande av redan påbörjade arbeten med stöd av de inkomna anbuden m. m. beräknats till cirka 7,900,000 kronor. Som emellertid vissa av de redan gjorda utgifterna anses böra överföras till andra utgiftstitlar, kan den slutliga sammanlagda bristen beräknas till inemot 23,600,000 kronor.

Det sålunda uppkomna, högst betydande överskridandet av de för ändamålet anvisade anslagsmedlen måste uppenbarligen till sina orsaker snarast

möjligt klarläggas. Redan på det preliminära stadium vari utredningen nu befinner sig kan emellertid konstateras, att ett flertal samverkande orsaker föreligga. Först och främst är det uppenbart, att de ursprungliga kostnadsberäkningarna, vilka lågo till grund för anslagsäskandena, varit i hög grad ofullständiga och felaktiga. Till arbetenas fördyring har helt naturligt också i hög grad medverkat det förhållandet, att arbetena på grund av sin brådskan-de natur i stor utsträckning måst utföras med tillämpning av systemet »bok och räkning» i stället för med fasta anbud. Vidare synas avsevärda kostnadsökningar hava uppkommit genom att under arbetenas gång förändring-ar vidtagits i fråga om befästningarnas beskaffenhet för ökande av deras håll-fasthet, varjämte vid sidan av de egentliga befästningarna vissa särskilda an-ordningar anbefallts till utförande. Slutligen torde överskridandena också delvis få tillskrivas den omständigheten, att de organ som haft att utöva ar-betenas centrala ledning icke varit tillräckligt utrustade med därför lämpad arbetskraft, i följd varav den särskilt vid tillämpning av det använda entre-prenadsystemet viktiga kontrollen över arbetenas utförande brustit i effek-tivitet.

Om sålunda det kan sägas, att orsakerna till de inträffade medelsöverskri-dandena rent allmänt sett äro de nyss angivna, anser jag emellertid frågan vara av den betydelse, att en ingående undersökning bör företagas rörande samtliga de förhållanden, som lett fram till den inträffade situationen. En sådan undersökning synes mig lämpligen böra handhavas av en särskild för ändamålet tillsatt kommission, vilken bör hava att efter granskning av samt-liga på frågan inverkan omständigheter inkomma med utlåtande i saken.

Resultatet av kommissionens utredningsarbete torde sedermera böra före-läggas riksdagen i samband med frågan om anslag å riksstaten för täckande av de kostnader som erfordras för reglering av entreprenörernas tillgodoha-vanden och för arbetenas färdigställande.

I anslutning till det anförda beslöt Kungl. Maj:t den 13 december 1940 tillsätta en kommission, bestående av tre ledamöter, med uppdrag att efter undersökning av de förhållanden som sammanhänge med det inträffade överskridandet av de för ifrågavarande befästningsarbeten anvisade medlen inkomma med utlåtande rörande denna fråga. Till ledamöter i kommittén förordnade Kungl. Maj:t generaldirektören E. R. Stridsberg, överingenjören vid vattenfallsstyrelsen E. G. H. Westerberg samt bankdirektören E. J. Bengtson.

I skrivelse den 18 december 1940 anmälde sedermera överbefälhavaren, att en av honom från vederbörande militärmyndighet infordrad utredning angående det ekonomiska läget vid de ifrågavarande befästningsanläggning-arna utvisade, att sammanlagt 23,586,000 kronor beräknades erforderliga för att slutföra de påbörjade arbetena. Sagda summa borde emellertid, enligt vad som utrönts under samråd med fortifikationsstyrelsen, höjas till 25,000,000 kronor. Överbefälhavaren uttalade härtill, att därest det vid en tidigare tidpunkt blivit klarlagt, att de gjorda ekonomiska kalkylerna icke varit hållbara och att anvisade medel icke skulle varit tillräckliga, så hade en hemställan om ytterligare medel därför säkerligen kommit att göras. Jäm-väl borde erinras om att det militärpolitiska läget under de skilda tidsske-den, då de olika etapperna av arbetena påbörjades, syntes nödvändiggöra ar-

betenas igångsättande utan dröjsmål. Sedan arbetenas slutförande genom högkvartersskrivelse den 11 december 1940 överlämnats till fortifikationsstyrelsen, syntes det lämpligen ankomma på nämnda styrelse att göra framställning om härför erforderliga medel. Överbefälhavaren överlämnade samtidigt en skrivelse av den 12 december 1940, däri fortifikationsstyrelsen hemställde, att Kungl. Maj:t måtte — i avvaktan på en planerad framställning om ytterligare medel för ifrågavarande arbeten — för bestridande av utgifter i samband med arbetenas fortsatta bedrivande till styrelsens förfogande ställa ett belopp av 10,000,000 kronor.

I anledning av sistberörda framställning medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 20 december 1940, att fortifikationsstyrelsen finge för ifrågavarande ändamål disponera ett belopp av högst 10,000,000 kronor från det å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. uppförda förskottsanslaget Försvarsväsendet i allmänhet: Engångsutgifter (Ga). Sedermera medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 4 april 1941, på därom av fortifikationsstyrelsen i skrivelse den 26 mars 1941 gjord hemställan, att styrelsen finge för det fortsatta färdigställandet av ifrågavarande befästningsanläggningar disponera ett ytterligare belopp av högst 8,000,000 kronor från förenämnda förskottsanslag. Hittills har sålunda för ifrågavarande ändamål anvisats ett sammanlagt belopp av 18,000,000 kronor från förskottsanslag.

I skrivelse den 19 maj 1941 har nu *fortifikationsstyrelsen* — med förmälan att utredningen rörande kostnaderna för fullbordande av befästningsanläggningarna i fråga nu framförts så långt, att behovet av ytterligare medel därför kunde överblickas — hemställt, att ett belopp av ytterligare 7,000,000 kronor måtte ställas till styrelsens förfogande för arbetenas slutförande. Resultatet av utredningen hade sammanfattats i en skrivelsen bifogad tablå med tillhörande detaljberäkning rörande det ytterligare medelsbehovet för anläggningarnas färdigställande. Av nämnda handlingar framgår, att utredningen omfattat samtliga de fortifikatoriska arbeten inom det ifrågavarande befästningsområdet, för vilka medel tidigare beräknats, sålunda icke blott de arbeten, som avsågos i överbefälhavarens skrivelse den 27 juni 1940 och som då beräknades till 20,000,000 kronor, utan även vissa arbeten, för vilka medel tidigare anvisats från riksstatsanslag, nämligen enligt brev den 3 november 1939 1,000,000 kronor, enligt brev den 8 december 1939 900,000 kronor och enligt brev den 23 februari 1940 5,000,000 kronor. För samtliga dessa arbeten hava enligt tablån från skilda anslag ställts till förfogande sammanlagt 33,530,000 kronor, därav för de i överbefälhavarens skrivelse den 27 juni 1940 avsedda arbetena, bokförda å titel 15 a 9, 26,380,000 kronor. På inkomstsidan har ytterligare bokförts värdet av viss överskottsmateriel, såsom baracker m. m., med 1,800,000 kronor, därav på titel 15 a 9 1,770,000 kronor. Sammanlagt har sålunda å inkomstsidan upptagits ett belopp av 35,330,000 kronor, därav å titel 15 a 9 28,150,000 kronor. Utgifterna hava för samtliga arbeten beräknats till 60,330,000 kronor, därav i kända kostnader 48,675,223 kronor och i beräknade ytterligare kostnader 11,654,777 kronor. Av ut-

gifterna belöpa å titel 15 a 9 sammanlagt 49,085,971 kronor, därav i kända kostnader 38,574,194 kronor och i beräknade ytterligare kostnader 10,511,777 kronor. Slutresultatet utvisar sålunda ett ytterligare anslagsbehov av sammanlagt (60,330,000 — 35,330,000 =) 25,000,000 kronor, därav å titel 15 a 9 belöper ett belopp av (49,085,971 — 28,150,000 =) 20,935,971 kronor. Det övriga bristbeloppet (25,000,000 — 20,935,971 =) 4,064,029 kronor, hänför sig till att underskott uppkommit å det enligt brevet den 3 november 1939 anvisade beloppet med 304,937 kronor och å det enligt brevet den 23 februari 1940 anvisade beloppet med 3,767,326 kronor, medan å det enligt brevet den 8 december 1939 anvisade beloppet uppkommit ett överskott av 8,234 kronor. Sammanfattningsvis har fortifikationsstyrelsen anført, att enligt tablån beräknades — utöver de medel som anvisats före den 20 december 1940 eller eljest stått till förfogande — ett belopp av 25,000,000 kronor vara erforderligt för arbetenas fullbordande. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 20 december 1940 och den 4 april 1941 hade därav redan anvisats sammanlagt 18,000,000 kronor, varför sålunda ytterligare erfordrades 7,000,000 kronor.

I anslutning till fortifikationsstyrelsens nyssberörda skrivelse har den förenämnda av Kungl. Maj:t den 13 december 1940 tillsatta kommissionen, vilken antagit benämningen *1940 års granskningskommission*, inkommit med en den 20 maj 1941 dagtecknad promemoria rörande det utförda granskningsarbetets resultat. Kommissionen har därvid till en början anmält, att kommissionen hade för avsikt att inom den närmaste tiden inkomma med fullständig berättelse rörande de iakttagelser som under granskningen gjorts. I avvaktan härpå ville kommissionen, såsom underlag för en eventuell proposition till riksdagen rörande anslag för täckande av underskotten, framlägga vissa synpunkter av mera allmän art. Kommissionen har därvid utslutande uppehållit sig vid de arbeten som avsetts i överbefälhavarens skrivelse den 27 juni 1940, d. v. s. de arbeten som bokförts å anslagstiteln 15 a 9. Kommissionen har därvid anført i huvudsak följande:

Vid bedömandet av frågan om det förekomna överskridandet å anslags-titeln 15 a 9 vore till en början att märka, att någon verklig kostnadsberäkning icke utförts för mer än ungefär hälften av det ursprungligen angivna anslagsbeloppet, 20,000,000 kronor. Det till grund för överbefälhavarens framställning liggande förslaget från vederbörande militärmyndighet, framlagt i skrivelse den 9 maj 1940, hade sålunda endast avsett arbeten för en kostnad av cirka 9,800,000 kronor. Beträffande dispositionen av återstoden av anslagsbeloppet syntes från början någon detaljerad plan icke hava förelagat. De direktiv rörande användningen av denna del av anslagsbeloppet, som av överbefälhavaren först meddelats, hade också icke obetydligt ändrats redan innan anslagsbristen varit känd. De beräkningar, som framlagts i skrivelsen den 9 maj 1940, hade väsentligen grundats på erhållna uppgifter angående vissa vid skrivelsens upprättande pågående fortifikatoriska arbeten. Dessa uppgifter hade dock visat sig icke vara tillräckligt vägledande. Det i skrivelsen angivna kostnadsbeloppet hade rätteligen bort vara avsevärt högre. Detta hade haft betydelse även för det på överbefälhavaren ankommande bedömandet av möjligheten att utföra arbeten med anlitan av återstoden av anslagsbeloppet. — Ehuruväl den slutliga omfattningen av arbetena i

fråga innebure en begränsning i jämförelse med det ursprungliga förslaget med den utökning som senare av överbefälhavaren anbefallts, hade å andra sidan vissa åtgärder vidtagits, som vore ägnade att väsentligt utöka effektiviteten av och möjligheten att utnyttja de utförda anläggningarna. Dessa åtgärder hade emellertid medfört betydande kostnadsökningar.

Av nu anförda skäl låte det sig icke göra att genomföra en direkt jämförelse mellan det ursprungligen beräknade anslagsbeloppet och de slutliga kostnaderna. Vissa sammanställningar kunde emellertid i någon mån belysa förhållandena.

Enligt en på granskningskommissionens föranstaltande gjord utredning hade — med den omfattning anläggningarna slutligen erhållit — kostnaderna härför uppskattats till ett belopp av omkring 34.8 miljoner kronor, detta under förutsättning av ett normalt utförande till skäliga priser. Mot nämnda siffra borde ställas den nu föreliggande beräkningen av kostnaderna å anslagstiteln 15 a 9. Denna beräkning slutade å ett belopp av 48.2¹ miljoner kronor. Skillnaden mellan sistnämnda belopp och det för normalt utförande beräknade eller 13.4 miljoner kronor kunde sägas utgöra den merkostnad, som föranletts av de speciella förhållanden, varunder ifrågavarande anläggningar utförts.

På grund av brådskan med arbetenas igångsättande hade det blivit nödvändigt att i stället för uppgörelse om fast entreprenad träffa överenskommelse med ett antal byggnadsentreprenörer om utförande av vissa anläggningar med tillämpning av systemet »bok och räkning». Enligt detta system erhöle entreprenören ersättning för sina direkta utlägg för arbetslöner och materialier samt därtill ett tillägg — i flertalet fall utgående med viss procent på kostnaderna — såsom gottgörelse för centraladministration samt såsom vinst m. m. Därigenom hade entreprenörernas intresse av att söka hålla kostnaderna nere reducerats, då deras ersättning stegrats, ju större kostnadssumman blivit. Bok- och räkningsförfarandet hade även medfört den nackdelen, att det omöjliggjort en förhandsberäkning av anläggningskostnaderna. Då ej heller anordningar vidtagits för ett snabbt rapportsystem rörande entreprenörernas utlägg och materialförbrukning, hade byggnadsledningen alltför sent fått överblick över kostnadsläget.

Forceringen hade ock direkt inverkat på kostnaderna i flera andra hänseenden. Arbetare hade sålunda till stort antal måst tagas från andra trakter av landet, varför särskilda kostnader uppstått för förläggningsanordningar m. m. Även långväga transporter av arbetsmaskiner och materialier till byggnadsplatserna hade blivit nödvändiga.

Till slut syntes böra framhållas, att användandet av systemet bok och räkning bort föranleda att — till undvikande av onödiga kostnader för staten — såväl byggnadsledningen som kontrollen av de utförda arbetena organiserats på ett verkligt effektivt sätt. I dessa avseenden hade emellertid enligt granskningskommissionens mening åtskilligt brustit.

Såsom jag redan vid anmälan av förevarande fråga i statsrådet den 13 december 1940 anförde, är det uppenbart, att ett flertal samverkande omständigheter förorsakat det betydande överskridande av de för ifrågavarande arbeten beräknade anslagsmedlen, som redan då kunde konstateras. Överskridandet kan sålunda till en början rent allmänt sägas till stor del bottna

¹ Motsvarar av fortifikationsstyrelsen uppgiven nettobrist, 47,315,971 kronor, med tillägg för vissa kostnader för arbeten utförda genom statens arbetsmarknadskommission (jfr sid. 19).

i att de ursprungliga kostnadsberäkningarna varit i hög grad ofullständiga och felaktiga, något som naturligen i sin tur delvis kan bero på de säregna och brådskande förhållanden som förelågo vid den ifrågavarande tidpunkten. Vidare har fördyringen till avsevärd del förorsakats av det använda entreprenadsystemet »bok och räkning» ävensom av att under arbetenas gång upprepade förändringar vidtagits i fråga om befästningarnas beskaffenhet, belägenhet m. m. Den omständigheten, att de organ som haft att utöva arbetenas ledning icke voro utrustade med därför lämpad arbetskraft, har säkerligen också medverkat till kostnadsökningen. Även om sålunda grunderna till vad som inträffat kunna till sin allmänna innebörd klarläggas, är det icke förty beklagligt, att överskridandena kunnat erhålla en så avsevärd omfattning som blivit fallet.

Den särskilda granskningskommission, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 13 december 1940 tillsattes för att utreda de förhållanden som lett fram till den inträffade situationen, har icke ännu helt fullbordat sitt synnerligen omfattande arbete. Av den promemoria från kommissionen, som nu föreligger och för vars innehåll i det föregående redogjorts, synes emellertid framgå, att även enligt kommissionens mening de allmänna orsakerna till överskridandena i huvudsak varit de nyss angivna. Då fortifikationsstyrelsens arbete med beräkningarna av det sammanlagda medelsbehovet för arbetenas färdigställande numera avslutats, synes det vara lämpligt, att frågan om anvisande av medel för kostnadernas täckande nu framlägges för riksdagen. Jag förutsätter därvid, att granskningskommissionens arbete skall vara färdigställt i sådan tid, att kommissionens slutliga berättelse rörande granskningsarbetet skall kunna tillställas riksdagens vederbörande utskott för att vara tillgänglig vid frågans utskottsbehandling. Huruvida särskilda åtgärder med anledning av det inträffade böra vidtagas på grund av eventuella försummelser eller av annan anledning, torde få bedömas sedan slutresultatet av kommissionens granskning föreligger.

Av fortifikationsstyrelsens föreliggande utredning i ämnet framgår, att utöver de anslagsmedel som före granskningskommissionens tillsättande anvisats för arbetena inom ifrågavarande befästningsområde ett belopp av sammanlagt 25,000,000 kronor erfordras för arbetenas fullbordande. Sagda belopp hänför sig emellertid icke helt och hållet till de arbeten, som avsågos i överbefälhavarens skrivelse den 27 juni 1940, utan till en mindre del även till vissa förut beslutade arbeten av samma slag. Då någon invändning mot de föreliggande beräkningarna i och för sig icke torde kunna göras och det uppenbarligen är av vikt att de ifrågavarande befästningsarbetena snarast nå sin fullbordan, anser jag mig böra tillstyrka, att det nämnda beloppet, 25,000,000 kronor, äskas av riksdagen för ändamålet. Beloppet skall givetvis i första hand användas till täckande av de anvisningar från förskottsanslag om sammanlagt 18,000,000 kronor, som av Kungl. Maj:t för ändamålet lämnats genom beslut den 20 december 1940 och den 4 april 1941.

I detta sammanhang torde täckning böra beredas jämväl för ett belopp av 3,000,000 kronor, som Kungl. Maj:t genom beslut den 16 maj 1941 ställt till

fortifikationsstyrelsens förfogande från vederbörligt förskottsanslag för utförande av vissa av överbefälhavaren i skrivelse den 8 maj 1941 angivna särskilda fortifikatoriska arbeten inom det område varom här är fråga. Närmare upplysningar rörande sistberörda ärende torde få inhämtas genom de handlingar, som komma att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

Vidare torde i förevarande sammanhang jämväl böra upptagas frågan om gäldandet av kostnaderna för vissa särskilda fortifikatoriska anläggningar inom förevarande befästningsområde, vilkas utförande omhänderhafts av statens arbetsmarknadskommission och beträffande vilka arbetsmarknadskommissionen i promemoria den 23 december 1940 gjort gällande att av kommissionen härvid förskotterade kostnader ävensom kostnaderna för anläggningarnas fullbordande borde gäldas av försvarsväsendet. Fortifikationsstyrelsen har i yttrande den 23 april 1941 över sagda promemoria hävdad, att kostnaderna för de ifrågavarande anläggningarna borde bestridas av kommissionen, varefter kommissionen i förnyat yttrande den 23 maj 1941 vidhållit sin tidigare uppfattning. För min del anser jag mig icke böra motsätta mig att kostnaderna för anläggningarna i fråga övertagas av fortifikationsstyrelsen. Av handlingarna i ärendet framgår, att de redan nedlagda kostnaderna uppgå till 587,100 kronor samt att för slutförande av anläggningarna erfordras ett till 290,000 kronor beräknat belopp. Sammanlagt skulle sålunda för ändamålet erfordras (587,100 + 290,000 =) 877,100 kronor, vilket belopp emellertid torde kunna avrundas till 875,000 kronor. Sagda belopp torde böra äskas av riksdagen under förevarande anslag och därefter ställas till fortifikationsstyrelsens förfogande för att i mån av rekvisition tillhandahållas arbetsmarknadskommissionen.

Det sammanlagda belopp, som i nu förevarande sammanhang bör äskas av riksdagen, utgör sålunda (25,000,000 + 3,000,000 + 875,000 =) 28,875,000 kronor. Beloppet i fråga torde böra anvisas under rubrik Ytterligare kostnader för vissa befästningsanläggningar.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ytterligare kostnader för vissa befästningsanläggningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av . . . . . kronor 28,875,000.

G. Gemensamma anslag.

[2.] a. **Täckning av vissa försvarskostnader: Engångsutgifter, förslagsanslag.** Å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisades ett förslagsanslag av 670,000,000 kronor för täckning av sådana av försvarsberedskapen föranledda, å budgetåret 1939/40 belöpande kostnader, vilka bestritts eller beräknades komma att under sagda budgetår bestridas med anlitande av förskottsanslag och som icke tidigare blivit föremål för särskild framställning till riksdagen.

Vid beräkningen av behovet av täckningsmedel för dessa beredskapskostnader för försvarsväsendet utgick man från att samtliga riksstatsanslag för löpande utgifter ävensom de anskaffningsanslag å tilläggsstat, vilka avsågo icke individualiserade materielanskaffningar skulle disponeras till hela sitt belopp. Vidare avsågs, att täckning icke skulle beredas för andra kostnader än som verkligen komme att bestridas under budgetåret 1939/40.

I syfte att åstadkomma en samlad översikt över utgifterna för försvarsväsendet under budgetåret 1940/41 har inom finansdepartementet verkställts en utredning rörande storleken av dels de medelsanvisningar å förskottsanslaget till engångsutgifter (Ga), som stått till de militära förvaltningsmyndigheternas förfogande under samma budgetår, dels de olika försvarsgrenarnas löpande kostnader för försvarsberedskapen. Enligt en rörande denna utredning avgiven promemoria, vilken torde få såsom bilaga fogas vid protokollet i detta ärende (*bihang 3*), utgjorde totalsumman av de medel, som under budgetåret 1940/41 intill utgången av april 1941 genom av Kungl. Maj:t beslutade medelsanvisningar ställts till myndigheternas disposition för engångsutgifter, 983.8 miljoner kronor. Härutöver hade under samma tid lämnats bemyndiganden att verkställa vissa utgifter å tillhopa 326.9 miljoner kronor. De faktiska engångsutgifterna under budgetåret beräknades uppgå till 785.7 miljoner kronor. Nästföljande budgetår beräknades alltså genom meddelade anvisningar och bemyndiganden bliva belastat med engångsutgifter på $(983.8 + 326.9 - 785.7 =)$ 525 miljoner kronor. För täckning av engångskostnaderna funnes å riksstaterna och tilläggsstaterna för budgetåren 1939/40 och 1940/41 redan anvisade sammanlagt 130.5 miljoner kronor. Vidare hade av dessa utgifter i bokslutet för budgetåret 1939/40 över förskottskonto reglerats tillhopa 22.4 miljoner kronor. Enligt promemorian skulle alltså utbetalningarna för engångsutgifter under budgetåret överstiga för täckning disponibla medel med $(785.7 - 152.9 =)$ 632.8 miljoner kronor. De löpande beredskapsutgifterna under budgetåret 1940/41 kunde, till den del de icke täcktes av anslag å riksstat och tilläggsstat, enligt promemorian uppskattas till i runt tal 750 miljoner kronor. Häri inginge krigsfamiljebidrag med ett beräknat belopp av cirka 110 miljoner kronor.

I promemorian har uttalats, att den under budgetåret 1939/40 tillämpade anslagstekniken medfört vissa svårigheter, då det gällt att särskilja engångsutgifter från löpande utgifter, samt minskat möjligheterna att i redovisningen fastlåsa de belopp, som vid utgången av budgetåret kvarstått å de före budgetårsskiftet meddelade anvisningarna. Det framstode därför såsom önskvärt, att särskilda anslag anvisades för reglering av engångskostnaderna. Medel borde anvisas för täckning av anvisningarna för engångskostnader till hela deras belopp, oberoende av om de av anvisningsbesluten föranledda utbetalningarna komme att slutligt fullgöras under innevarande budgetår eller icke. De föreslagna särskilda anslagen, vilka borde äga karaktären av reservationsanslag, ansåges kunna bidra till att skapa bättre reda och ordning i redovisningen samt underlätta övergången till den nya riksstatsupp-

ställning för fjärde huvudtiteln, som skulle tillämpas från och med nästkommande budgetår.

Över promemorian hava infortrade yttranden avgivits av arméförvaltningens civila departement, marinförvaltningen och flygförvaltningen samt riksräkenskapsverket.

Arméförvaltningens civila departement har i sitt yttrande ifrågasatt lämpligheten av att på tilläggsstat II uppföra täckningsanslag för av Kungl. Maj:t meddelade anvisningar jämväl i de delar, där kostnaderna icke hunnit slutligt gäldas och där återstoden av anvisningarna följaktligen skulle redovisas såsom reservationer å tilläggsstatsanslag för engångskostnader. Departementet ville för sin del föreslå, att täckningen av försvarsväsendets kostnader under innevarande budgetår verkställdes enligt samma principer som tillämpats under budgetåret 1939/40, d. v. s. att täckningsanslag meddelades i form av förslagsanslag motsvarande de under budgetåret 1940/41 havda kostnaderna.

Marinförvaltningen har icke funnit anledning till erinran mot de i promemorian föreslagna grunderna för anvisande av anslag till täckning av försvarsutgifterna under innevarande budgetår.

Flygförvaltningen har funnit förslaget om anvisande av reservationsanslag för täckande av samtliga förskotts-anvisningar för engångskostnader mest ändamålsenligt. Det belopp som erfordrades för täckning av anvisningarna till flygförvaltningen borde enligt flygförvaltningens mening uppdelas å fyra särskilda reservationsanslag. Därav vore ett avsett för täckning av utgifter å anvisningar hänförliga till vissa anslag å tilläggsstaterna för budgetåret 1939/40, medan de övriga vore ämnade för reglering av övriga anvisningar med fördelning å flygförvaltningens olika avdelningar.

Riksräkenskapsverket har uttalat sin anslutning till förslaget om skilda anslag för täckning av å ena sidan engångsutgifter och å andra sidan löpande utgifter. Likaledes har riksräkenskapsverket i princip förordat, att för täckning av engångsutgifterna på sätt i promemorian föreslagits anvisades särskilda reservationsanslag. I sistnämnda avseende har dock förordats den modifikation, att de till armförvaltningens tygdepartements förfogande ställda anvisningarna för anskaffning av tygmateriel och ammunition skulle regleras över ett särskilt förslagsanslag, avsett att täcka allenast på innevarande budgetår belöpande utbetalningar. Vidare har riksräkenskapsverket föreslagit, att för reglering av engångsanvisningarna skulle till de olika myndigheterna ävensom till gemensamma ändamål anvisas särskilda täckningsanslag av reservationsanslags eller obetecknade anslags natur, uppdelade å olika utgiftsändamål. För täckning av de löpande försvarsutgifterna skulle under gemensamma anslag anvisas ett särskilt förslagsanslag.

Såsom av det anförda framgår utgick man vid regleringen av utgifterna å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. under budgetåret 1939/40 från att täckning icke borde beredas för andra kostnader än som verkligen blivit bestridda under budgetåret. I den tidigare omnämnda promemorian har nu

föreslagits, att vid regleringen av förskottsstaten för innevarande budgetår skulle tillämpas en ny princip, i det att samtliga från förskottsanslag gjorda anvisningar för engångsanskaffningar skulle täckas genom anslag å tilläggsstat för innevarande budgetår, även i den mån anvisningarna icke tagits i anspråk under budgetåret. Anvisningarna skulle med andra ord sammanföras i gruppanslag av reservationsanslags natur.

Önskvärdheten av effektiv bokföringsmässig kontroll över att gjorda anvisningar för engångsanskaffningar icke överskridas synes även mig påkalla en viss omläggning i behandlingen av förskottsanslagen. Syftet med den i promemorian förordade regleringstekniken torde emellertid kunna vinnas på andra vägar, vilka bättre än den föreslagna ge utrymme för den rörelsefrihet i fråga om medelsdispositionen, som Kungl. Maj: i förevarande sammanhang bör äga, men likväl medföra att myndigheterna bindas i samma utsträckning som genom sedvanliga anslagsanvisningar. En lämplig lösning synes vara, att Kungl. Maj:t utan att själv vara bunden vid maximerade riksstatsanslag meddelar uttryckliga bestämmelser därom, att samtliga anvisningar å förskottsanslag av engångsnatur skola i bokförings- och redovisningshänseende av myndigheterna likställas med reservationsanslag.

Av det sagda följer, att den täckning av från förskottsanslag utgående kostnader för engångsanskaffningar, som vid budgetårets slut bör äga rum, enligt min mening bör ske från förslagsanslag. I förenämnda promemoria har ifrågasatts, att för ändamålet erforderliga anslagsmedel skulle uppdelas på ett flertal anslag att ställas till de särskilda förvaltningsmyndigheternas disposition. Att därmed vissa fördelar ur systematisk synpunkt skulle vinnas är uppenbart. I konsekvens med vad som nyss förordats angående utformningen av medelsanvisningar från förskottsanslag anser jag emellertid, att syftet med den i promemorian föreslagna uppdelningen på lämpligaste sätt tillgodoses genom anvisandet av ett kollektivanslag som, när det ställes till vederbörande myndigheters förfogande, uppdelas i särskilda undertitlar, avsedda att i redovisningshänseende behandlas såsom skilda anslag från vilka förvaltningsmyndigheterna skola hava att avföra för täckningarna erforderliga medel. Indelningen i undertitlar torde böra i huvudsak ansluta sig till den uppdelning i utgiftsposter, som i det följande angives och som i princip överensstämmer med den föreslagna anslagsuppdelningen. Indelningen i fråga torde i enlighet med det anförda böra komma till uttryck i den av riksräkenskapsverket utarbetade budgetredovisningen.

Beloppet av samtliga utgifter för engångsanskaffningar under budgetåret 1940/41 kunna, i den mån de icke täckas genom beviljade eller äskade anslag å riksstaten eller tilläggsstat I och II, med utgångspunkt från anvisningar gjorda till och med denna dag, beräknas till cirka 620 miljoner kronor. Fördelningen av dessa beräknade utgifter framgår av följande sammanställning:

	Milj. kr.
Försvarsstaben.....	0.2
Arméförvaltningen	
Intendenturdepartementet	200.0
Tygdepartementet och ammunitionsnämnden....	239.0
Sjukvårdsstyrelsen	7.0
Fortifikationsstyrelsen	29.0
Marinförvaltningen	
Intendenturmateriel m. m.	5.0
Fartygs- och artillerimateriel m. m.....	69.0
Sjukvårdsmateriel	0.1
Flygförvaltningen	
Intendenturmateriel	2.5
Flygmateriel m. m.....	68.2
	Summa 620.0.

I anslutning till det anförda torde förslagsanslaget till täckning av engångskostnaderna bära uppföras med ett belopp av 620,000,000 kronor, vilket belopp när anslaget ställes till förfogande torde bära indelas i undertitlar på sätt förut sagts. Anslaget torde få belastas även med utbetalningar i anledning av de utgiftsbeslut som må finnas erforderliga fram till tidpunkten för riksdagens beslut i anslagsfrågan. Sådana beslut bära givetvis i vanlig ordning anmälas för vederbörande riksdagsutskott.

Om efter anvisandet av ifrågavarande regleringsanslag ytterligare utgifter för engångsanskaffningar komma att beslutas, för vilka medel ej i vanlig ordning anvisats av riksdagen, torde härav uppkommande utbetalningar, i enlighet med vad chefen för finansdepartementet anför vid anmälan av förslag till beredskapsstat för försvarsväsendet m. m., bära i sin helhet bestriktas från förskottsanslag avsedda att regleras mot riksstaten för budgetåret 1941/42.

Såsom av det föregående framgår ha för täckning av de å förskottsstat under budgetåret avförda löpande utgifterna anslagsmedel till ett sammanlagt belopp av 750,000,000 kronor beräknats vara erforderliga. Dessa medel torde i enlighet med vad som i promemorian föreslagits och på sätt riksräkenskapsverket tillstyrkt bära anvisas å ett gemensamt anslag av förslagsanslags natur. Härtill återkommer jag under följande punkt.

Den budgettekniska regleringen av försvarskostnaderna torde bära ske på samma sätt som i bokslutet för budgetåret 1939/40 i enlighet med vad jag anförde vid anmälan av propositionen nr 293 till 1940 års lagtima riksdag. Behållning å sådana reservationsanslag, som på grund av den förstärkta försvarsberedskapen icke kommit till användning och som avse ändamål för vilka nya anslag stå till förfogande å riksstaten för budgetåret 1941/42, torde vid bokslutet icke bära kvarstå å anslagen utan tillföras budgetutjämningsfonden. Kungl. Maj:t torde bära meddela de föreskrifter, som må erfordras

för denna budgettekniska disposition. Tillika torde Kungl. Maj:t kunna föreskriva, att den specificerade redovisningen av utgifterna under fjärde huvudtiteln, liksom under föregående budgetår icke skall inflyta i den i tryck publicerade budgetredovisningen.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av vissa försvarskostnader: Engångsutgifter* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 620,000,000.

[3.] **b. Täckning av vissa försvarskostnader: Löpande utgifter, förslagsanslag.** Under återopande av vad jag under föregående punkt anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av vissa försvarskostnader: Löpande utgifter* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 750,000,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

K. G. Linden.

Bilaga 3.

Egentliga statsutgifter.**Femte huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 samt anför därvid följande.

F. Civila luftskyddet.

[1.] **5 a. Civilt luftskydd: Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m., förslagsanslag.** Genom beslut den 19 april 1940 föreskrev Kungl. Maj:t, att sådan personal tillhörande det allmänna luftskyddet, vilken inkallats eller inkallades till tjänstgöring i anledning av luftskyddstillstånd, skulle intill dess Kungl. Maj:t annorledes förordnade äga uppbära avlöning enligt vissa grunder. Samtidigt anbefalldes Kungl. Maj:t statskontoret att från det å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1939/40 under sjunde huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till förstärkning av den civila administrationen till länsstyrelserna utbetala de belopp, som erfordrades i anledning av beslutet. Sedan därefter Kungl. Maj:t den 31 maj 1940 utfärdat förordning (nr 432) om grunderna för avlöning av viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet, föreskrev Kungl. Maj:t genom särskilt beslut samma dag, att den enligt förordningen utgående avlöningen skulle tillhandahållas luftskyddspersonalen genom vederbörande länsstyrelserns försorg samt att statskontoret skulle hava att från förenämnda förskottsanslag till samtliga länsstyrelser utbetala de belopp, som erfordrades i anledning av det sålunda meddelade beslutet.

Enligt skrivelse den 21 juni 1940, nr 436, anmälde riksdagen, med bifall

till Kungl. Maj:ts i ämnet framställda förslag, att riksdagen till civilt luftskydd: avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 under femte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor. Sistnämnda dag föreskrev Kungl. Maj:t, i anslutning till vad i propositionen nr 293 anförts, att berörda förslagsanslag skulle användas dels till beredande av ersättning åt omförmälda förskottsanslag för de på grund av beslutet den 19 april och 31 maj 1940 från förskottsanslaget bestridda utgifterna, dels till bestridande av eljest förekommande utgifter för avlöning av luftskyddspersonal enligt förenämnda förordning den 31 maj 1940, dels ock till gäldande av sådan ersättning, som enligt 5 § lagen den 31 mars 1938 (nr 90) om förfoganderätt för luftskyddets behov skulle av kronan utgå till ägare eller innehavare av egendom, som berördes av vissa med stöd av sagda lag vidtagna åtgärder.

Vidare har Kungl. Maj:t förutberörda den 21 juni förklarat, att i fall där beslut meddelats om disposition för visst ändamål av medel från förskottsanslag å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1939/40 och särskilda medel för reglering av denna disposition ej å tilläggsstat till riksstaten för nämnda budgetår anvisats å obetecknat anslag eller reservationsanslag, dispositionsbeslutet skulle, i den mån under budgetåret 1940/41 ytterligare anslagsmedel erfordrades för ändamålets tillgodoseende, avse motsvarande förskottsanslag å den för budgetåret 1940/41 gällande förskottsstaten, dock endast försåvitt icke särskilda anslagsmedel för ändamålet anvisats å riksstaten för budgetåret 1940/41.

Slutligen har Kungl. Maj:t den 28 juni 1940 förordnat angående grunderna för ersättning till i 26 § luftskyddskungörelsen den 13 april 1940 (nr 239) omförmälda besiktningsmännen samt därvid tillika anbefallt statskontoret att till vederbörande besiktningsman utbetala förekommande ersättningsbelopp från nyssnämnda å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1940/41 uppförda förskottsanslag.

Statens kostnader för de nu berörda ändamålen för budgetåret 1940/41 kunna för närvarande endast approximativt beräknas. För reglering av dessa kostnader bör emellertid ett anslag upptagas å tilläggsstat för samma budgetår. Anslaget, som bör vara av förslagsanslags natur, synes böra upptagas till 1,100,000 kronor och benämnas Civilt luftskydd: Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m. För nästa budgetår åter bör något anslag å riksstaten icke nu äskas, utan torde kostnaderna tills vidare få utgå av vederbörligt förskottsanslag.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civilt luftskydd: Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 1,100,000.

[2.] **5 b. Civilt luftskydd: Förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m., förslagsanslag.** Den 12 april 1940 ställde Kungl. Maj:t till statens utrymningskommissions förfogande ett belopp av högst 500,000 kronor till bestridande av kostnaderna för dels sådana åtgärder av förberedande natur, vilka kunde erfordras för att i händelse av luftskyddstillstånd evakuerad civilbefolkning skulle kunna mottagas å de orter, till vilka densamma borde överflyttas, dels ock de åtgärder i övrigt, vilka föranleddes av på kommissionen ankommande uppgifter. Därjämte anbefalldes Kungl. Maj:t statskontoret att utbetala högst förenämnda belopp från det å förskottsstat för försvarsväsendet m. m. under sjunde huvudtiteln anvisade anslaget till engångsanskaffning av materiel för civilbefolkningens skydd m. m.

För täckande av utgifterna för ändamålet anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 ett förslagsanslag av 500,000 kronor.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 21 juni 1940 angående fortsatt giltighet för vissa dispositionsbeslut beträffande förskottsstaten för budgetåret 1939/40 skulle omförmälda belopp av högst 500,000 kronor få disponeras jämväl under budgetåret 1940/41, därvid ifrågakommande utgifter skulle bestridas från motsvarande förskottsanslag å den från och med den 1 juli 1940 gällande förskottsstaten. Den 24 januari 1941 har Kungl. Maj:t därefter förklarat hinder icke möta för statens utrymningskommission att av sistnämnda belopp bestrida kostnaderna för tryckning av s. k. utrymningsbiljetter ävensom av för underlättande av dylika biljetters utlämnande utarbetade transportregister. Genom beslut den 28 februari 1941 har Kungl. Maj:t vidare meddelat föreskrifter om grunderna för arvode och vissa ersättningar till ledamot av inkvarteringsnämnd, vilken gottgörelse jämväl skall gäldas från sagda medelsbelopp. Därjämte har Kungl. Maj:t genom skilda beslut förklarat hinder icke möta för utrymningskommissionen att dels efter samråd med statens industrikommission av ifrågavarande belopp bestrida kostnaderna för inköp av högst 2,500 ton träull, att uppläggas såsom reservlager för att i händelse av utrymning användas för stoppning av madrasser och kuddar till sådana bostäder, vilka komme att tagas i anspråk för inkvarteringsändamål, dels ock efter samråd med statens bränslekommission av samma belopp bestrida kostnaderna för inköp av omkring 2,300 ton koks, att uppläggas såsom reservlager för att i händelse av utrymning användas till uppvärmning av sådana bostäder inom Malmöhus och Kristianstads län, vilka komme att tagas i anspråk för inkvarteringsändamål.

De sammanlagda kostnaderna i nu angivna avseenden, i vad avser budgetåret 1940/41, torde kunna beräknas till ett belopp av i runt tal 500,000 kronor. För täckande av dessa utgifter böra medel äskas å tilläggsstat II till riksstaten för nämnda budgetår. För ändamålet bör anvisas ett förslagsanslag av 500,000 kronor, rubricerat Civilt luftskydd: Förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m. Under nästa budgetår torde hithörande utgifter tills vidare få utgå av vederbörligt förskottsanslag.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civilt luftskydd: Förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 500,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Anders Lundstedt.

Bilaga 4.

Egentliga statsutgifter.

Sjunde huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj
1941.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler härefter under finansdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 samt anför därvid följande.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1940 års valstatistik. Till bestridande av kostnaderna för avlöningar till personal vid 1940 års valstatistik har riksdagen anvisat dels för innevarande budgetår ett reservationsanslag av 47,000 kronor och dels för nästa budgetår ett reservationsanslag av 8,700 kronor. Enligt vad jag inhämtat har genom en omläggning av arbetsmetoden vid valstatistikens utarbetande, enligt vilken under innevarande budgetår större personal använts, än som ursprungligen beräknats, arbetet fortskridit så långt, att berättelsen över statistiken blir färdig till utgivande omkring den 1 juli 1941. Därvid förutsattes emellertid, att större delen av det belopp, som anvisats för avlöningar under nästa budgetår, får tagas i anspråk redan under det löpande budgetåret. Därest riksdagen icke däremot framställer erinran, torde jag senare få framlägga förslag, att Kungl. Maj:t förskottsvis av tillgängliga medel ställer till statistiska centralbyråns förfogande för berörda ändamål erforderligt belopp att efter den 1 juli 1941 ersättas från anslaget för budgetåret 1941/42. Under sådan förutsättning påkallas för ändamålet icke något anslag för budgetåret 1940/41.

E. Diverse.

[1.] 5 a. **Reglering av vissa krediter, reservationsanslag.** För reglering av vissa krediter torde å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår böra äskas ett reservationsanslag å 20,500,000 kronor. Med hänsyn till ärendets karaktär synes det icke lämpligt att till statsrådsprotokollet redogöra för den närmare innebörden av anslagsäskandet. En fullständig redogörelse för ärendet torde få lämnas vederbörande riksdagsutskott.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa krediter* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 20,500,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

V. Schwartz.

Bilaga 5.

Egentliga statsutgifter.**Åttonde huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Bagge, anmäler härefter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 samt anför därvid följande:

F. Tekniska högskolor.

[1.] **3 a. Tekniska högskolan i Stockholm: Anskaffande av viss radiomateriel, reservationsanslag.** Framställning föreligger om anvisande av högst 20,000 kronor till institutionen för radioteknik vid tekniska högskolan i Stockholm för anskaffande av viss radiomateriel från utlandet. Av framställningen inhämtas, att vissa svårigheter kunna möta att framdeles anskaffa ifrågavarande materiel, som är av betydelse för slutförandet av vissa nu pågående försök, och att det redan under normala förhållanden ställer sig dyrare att i Sverige tillverka instrument av här ifrågavarande slag än att köpa dem färdiga från utlandet. Beträffande utredningen i ämnet torde i övrigt få hänvisas till handlingarna i ärendet, vilka komma att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

Såvitt jag kan bedöma, är det ur olika synpunkter önskvärt att åtgärder vidtagas för anskaffning av den radiomateriel, varom här är fråga. På högskolans materielanslag finnes en icke obetydlig reservation men denna är, enligt vad jag inhämtat, bunden för särskilda ändamål och torde icke böra anlitas för denna materielanskaffning. Ett särskilt reservationsanslag av

*Departements-
chefen.*

20,000 kronor för anskaffande av radiomaterielen torde böra anvisas. Då frågan är av brådskande beskaffenhet, torde anslag för ändamålet böra äskas under driftbudgeten å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41. Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Anskaffande av viss radiomateriel* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 20,000.

K. Folkbildningsåtgärder i övrigt.

[2.] 1 a. **Åtgärder för civil folkberedskap, reservationsanslag.** I årets statsverksproposition (åttonde huvudtiteln, punkt 190) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till åtgärder för kulturell folkberedskap m. m. för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 60,000 kronor. Vid anmälan av denna anslagsfråga framhöll jag, att behov av ökad medelsanvisning kunde uppkomma och att med hänsyn härtill det kunde ifrågasättas, huruvida icke anslaget borde erhålla karaktär av förslagsanslag. Då emellertid en sådan anordning strede mot de anslagsprinciper, som under normala förhållanden tillämpades, hade jag icke ansett mig böra framställa förslag av denna innebörd. Jag framhöll, att om behov av ökad medelsanvisning skulle uppkomma Kungl. Maj:t torde få i särskild proposition äska ytterligare medel för ändamålet. Vidare erinrade jag, att frågan om ett samordnande av den kulturella beredskapen med en social beredskap vore föremål för Kungl. Maj:ts prövning och att, för den händelse det skulle visa sig erforderligt att vidtaga speciella beredskapsåtgärder jämväl på det sociala området i anslutning till de på det kulturella redan genomförda och dessa åtgärder skulle medföra behov av ökat anslag, Kungl. Maj:t torde böra framdeles förelägga riksdagen det förslag om ökad medelsanvisning, som kunde finnas påkallat.

Jag tillåter mig nu, under hänvisning i övrigt till den under nämnda punkt i åttonde huvudtiteln lämnade redogörelsen för den nu utbyggda folkberedskapsorganisationen, ånyo upptaga frågan om medelsanvisning till detta ändamål.

Det är givetvis av den största vikt, att beredskapsåtgärder på detta område vidtagas och att dessa omhänderhavas av i förväg inrättade, funktionsdugliga organ, vilkas verksamhet kan anpassas efter det vid varje tidpunkt föreliggande behovet. I brist på fastare hållpunkter har det varit nödvändigt att genom mer eller mindre provisoriska anordningar söka sig fram till den organisation och de verksamhetsformer, som för vårt lands vidkommande äro lämpliga. Sedan — på sätt framgår av åttonde huvudtiteln — en hela landet omspännande lokal organisation anknutits till sektionen för kulturell folkberedskap och denna kunnat under någon tid prövas i praktisk

verksamhet, är det numera möjligt att säkrare bedöma organisationens ändamålsenlighet och även att mera planmässigt taga den i anspråk för de avsedda uppgifterna.

Om jag här bortser från vissa ändringar i den yttre organisationen, som visat sig behövliga och som utan kostnadsökning torde kunna genomföras, är det särskilt i två hänseenden som under den tid, som förflutit, sedan denna anslagsfråga i statsverkspropositionen dryftades, behov av ökad medelsanvisning yppat sig.

Sålunda har, såsom redan i åttonde huvudtiteln antytts, under verksamhetens bedrivande som ett önskemål framstått att anknyta den andliga folkberedskapen till de beredskapsåtgärder, som genomförts eller äro avsedda att genomföras på det sociala området. Till övervägande föreligger förslag om vidtagande av mer definitiva åtgärder i sådan riktning. Då emellertid utredningen i detta ärende icke slutförts, torde frågan icke kunna i detta sammanhang upptagas till slutligt bedömande.

Däremot anser jag mig böra nu ingå på frågan om ökad medelsanvisning till upplysningsverksamhet av beskaffenhet att ankomma på folkberedskapsorganisationen.

Såsom jag vid anmälan i åttonde huvudtiteln av frågan om anslag till dessa beredskapsåtgärder yttrade, bör folkberedskapsorganisationen — ehuru den principiellt bör vara en för krigstillstånd eller överhängande krigsfara tillfälligt inrättad organisation med främsta uppgift att verka för den inre frontens upprätthållande — även under nuvarande förhållanden, ehuru i mindre utsträckning, kunna tagas i bruk, främst i syfte att inom landet vidmakthålla en god samhällsanda och en aktiv folkberedskap. Hittills har organisationens verksamhet bland annat syftat till att i samverkan med de olika fria organisationerna bidraga till att stärka civilbefolkningens moraliska motståndskraft. Den upplysningsverksamhet, som måste ingå som ett led i detta befolkningsskydd, har av naturliga skäl i stort sett bedrivits under de former, som på detta område tidigare tillämpats. I vårt lands nuvarande situation synes en förbättring och utvidgning av denna upplysningsverksamhet vara av behovet påkallad. Den undervisning per korrespondens och radio, som med bidrag av allmänna medel på sistone i stor omfattning meddelats rörande folkförsvaret, hemvärdet, luftskyddet, folkförsörjningen m. m., har givit goda resultat och har funnits kunna med fördel användas också på detta område. De förberedande åtgärder, som ansetts böra vidtagas, avse bland annat anordnandet av en objektiv upplysningsverksamhet av detta slag i frågor, som i dagens situation äro av särskild betydelse för vårt folk, men förutsätta, att även andra former för spridande av upplysning i dessa frågor skola komma till användning. Däremot åsyftas icke sådan föreläsningssamhet, som i särskild ordning understödjes från anslag under åttonde huvudtiteln.

Av vikt är, att de åtgärder av detta slag, som måste vidtagas, icke hindras eller försenas på den grund, att tillräckliga anslagsmedel icke stå till förfogande. På sätt i statsverkspropositionen förutsatts finner jag mig därför

böra föreslå, att ökade medel ställas till förfogande. Utöver de medel, som vid bifall till det i statsverkspropositionen framställda förslaget skulle av riksdagen i särskild ordning anvisas, torde ett anslag av 250,000 kronor böra nu äskas av riksdagen på tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår. Beräkningen av anslaget har skett med ledning av föreliggande uppgifter rörande kostnaderna för den motsvarande upplysningsverksamhet, som med hjälp av på fjärde huvudtiteln till förfogande stående anslagsmedel under senaste året anordnats.

Det synes lämpligt, att det anslag, som vid bifall till vad sålunda föreslås bör anvisas för innevarande budgetår, erhåller karaktär av reservationsanslag. Bestämmelser rörande anslagets disposition torde få meddelas av Kungl. Maj:t på sätt i årets åttonde huvudtitel förutsatts beträffande det för nästa budgetår äskade motsvarande anslaget. Av praktiska skäl torde jämväl det sistnämnda anslaget böra betecknas såsom reservationsanslag, varförutom det lämpligen bör benämnas Åtgärder för civil folkberedskap.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder för civil folkberedskap* å tilläggsstat II
till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservations-*
anslag av ..... kronor 250,000.

N. Diverse.

[3.] 17. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.** Åttonde huvudtitelns kommittéanslag var under budgetåren 1938/39 och 1939/40 uppfört med 250,000 kronor. Medelsåtgången utgjorde under samma budgetår 240,900 kronor respektive 193,400 kronor. Den minskade belastningen under det sistförflutna budgetåret sammanhängde med de hösten 1939 inledda åtgärderna för att minska medelsåtgången. Av samma anledning ansågs anslaget för innevarande budgetår kunna sänkas med 110,000 kronor till 140,000 kronor, med vilket belopp anslaget alltså nu är uppfört. Dessutom stod vid ingången av löpande budgetår till förfogande reserverade medel av omkring 66,000 kronor.

Utgifterna under budgetåret 1940/41 ha uppgått till högre belopp än vid anslagsberäkningen hösten 1939 kunnat förutses. Sålunda ha utgifterna intill mitten av maj 1940 enligt vad jag från statskontoret inhämtat uppgått till i det närmaste 190,000 kronor, varav dock omkring 8,000 kronor äro av natur att böra gottgöras kommittéanslaget från kyrkofonden. För återstoden av löpande budgetår stå alltså till Kungl. Maj:ts disposition omkring (140,000 + 66,000 — 190,000 + 8,000 =) 24,000 kronor. Då utgiftsbehovet under samma tid torde kunna uppskattas till omkring 36,000 kronor, kan motses ett underskott på i runt tal 12,000 kronor.

Att utgifterna under budgetåret 1940/41 kunna väntas uppgå till högre be-

lopp än det, varmed tidigare räknats, beror bland annat på att den numera slutförda utredningen rörande restaurering av Uppsala domkyrka dragit särskilt höga kostnader men även på igångsättandet av 1940 års skolutredning och utredningen angående den högre tekniska undervisningen. Vid anmälan av medelsbehovet till förevarande ändamål för nästa budgetår (se 1941 års åttonde huvudtitel, punkten 216, sid. 352 och 353) erinrade jag om tillkomsten av de sistnämnda utredningarna. Jag föreslog därjämte, att under budgetåret 1941/42 skulle från detta anslag få bestridas kostnaderna för statens konstråd och teaterrådet och framhöll, att det vid tidpunkten för statsverkspropositionens anmälan (den 3 januari 1941) icke kunde med bestämdhet förutsägas, huruvida anslaget efter denna ytterligare belastning komme att förslå till bestridande av de på anslaget normalt fallande kostnaderna. Jag ansåg mig emellertid vid anslagsberäkningarna böra räkna med oförändrad medelsanvisning — alltså 140,000 kronor — och förutsatte att, därest anslaget skulle visa sig otillräckligt, särskild framställning i sinom tid skulle avlåtas till riksdagen om anvisande av ytterligare anslagsmedel. — Innevarande års riksdag har även för nästa budgetår till förevarande ändamål anvisat ett reservationsanslag av 140,000 kronor.

Med ledning av utgifterna för kommittéändamål under den hittills tilländagångna delen av budgetåret 1940/41 kan numera förutses, att en förstärkning av kommittéanslaget för nu löpande och för nästa budgetår är påkallad särskilt som det torde visa sig nödvändigt att från anslaget bestrida kostnader för utredning av vissa med det nuvarande krisläget sammanhängande frågor. Såvitt nu kan bedömas, synes det dock vara tillräckligt, om anslagsförstärkningen begränsas till 40,000 kronor, vilket belopp torde böra anvisas såsom reservationsanslag på tilläggsstat II för innevarande budgetår. Under erinran att medelsanvisningen vid bifall till vad sålunda föreslås dock skulle komma att ej oväsentligt understiga de för detta ändamål före innevarande budgetår utgående anslagen, hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 40,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Bo Tideström.

Bilaga 6.

Egentliga statsutgifter.

Elfte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Gjöres, anmäler här-
efter under folkhushållningsdepartementets handläggning hörande ärende
angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret
1940/41 samt anför därvid följande.

D. Diverse.

[1.] **4 c. Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder, förslagsanslag.** Den för budgetåret 1940/41 fastställda förskottsstaten upp-
tager under elfte huvudtiteln ett förskottsanslag till *Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder*. Anslaget är uppfört med 20,000,000 kronor. Enligt särskilda medgivanden av 1939 års urtima riksdag skola å detsamma avföras utgifter för fyra särskilda ändamål, nämligen vissa åtgärder för reglering av prispbildningen på stenkol m. m., ersättningar för rekvisitioner enligt allmänna förfogandelagen, i den mån dessa avse förfoganden för civila ändamål, ersättningar till importörer för krigsförsäkringskostnader, som belasta importvaror, samt slutligen avskrivningar på statens reservförrådsnämnds lager, i de fall försäljningar skett från dessa under dagspriset på den försålda varan.

Sedan Kungl. Maj:t den 28 juni 1940 utfärdat kungörelse (nr 650) angående reglering av importpriserna å stenkol och koks m. m., har Kungl. Maj:t samma dag anbefallt statskontoret att från förberörda förskottsanslag, på rekvisition av statens bränslekommission, disponera erforderliga medel för

täckande av underskott, som kunde uppkomma för en samtidigt inom bränslekommissionen inrättad clearingkassa.

Kungl. Maj:t har vidare genom olika beslut anbefallt statskontoret att med anlitan av ifrågavarande anslag för skilda ändamål utbetala medel. För sålunda utanordnade medel har Kungl. Maj:t sedermera i särskilda propositioner till riksdagen begärt täckning genom äskande av anslag å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Äskande av medel härför behöves alltså icke ske i nu förevarande sammanhang.

De utgifter, för vilka täckning nu ifrågasättes, hänföra sig till ersättningar för rekvisitioner enligt allmänna förfogandelagen och ersättningar till importörer för krigsförsäkringskostnader. För reglering av prisbildningen å stenkol och koks respektive avskrivning å reservförrådsnämndens lager har anslaget däremot icke belastats med några utgifter. Enligt inhämtade uppgifter torde några kostnader i sistberörda hänseenden ej heller vara att vänta under återstoden av budgetåret.

I ersättningar för rekvisitioner enligt allmänna förfogandelagen har från anslaget utbetalats tillhopa 2,027,290 kronor 34 öre för att vissa fartyg på grund av utav Kungl. Maj:t meddelade beslut jämlikt förenämnda lag tagits i anspråk för kronans eller enskilt företags räkning för lagring av brännolja eller forsling av petroleumprodukter. Av sagda belopp utgöra 167,127 kronor 50 öre ersättning för ett till Svenska petroleum aktiebolaget Standards förfogande ställt fartyg. Beloppet skall jämte laga ränta enligt beslut av Kungl. Maj:t den 6 september 1940 sökas åter från oljebolaget. Enligt vad jag inhämtat har statskontoret anhängiggjort rättegång vid domstol angående återbetalande av beloppet; rättegången är ännu ej slutförd. Enligt av reservförrådsnämnden lämnad uppgift har nämnden för avsikt att hos statskontoret begära ersättning för kostnader, som förskjutits av nämnden för fartyg, som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 15 mars, 26 april och 3 maj 1940 tagits i anspråk för forsling av flytande bränsle. De ifrågavarande ersättningsbeloppen lära sammanlagt uppgå till omkring 250,000 kronor. Såsom ersättning för krigsförsäkringskostnad vid import av råfosfat har statskontoret jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1939 och den 21 juni 1940 från anslaget utbetalat 155,783 kronor 65 öre.

De från ifrågavarande förskottsanslag hittills gjorda utgifterna, tillhopa 2,183,073 kronor 99 öre, böra nu täckas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 genom anvisande av ett särskilt anslag under elfte huvudtiteln. Med hänsyn till de anmälda, ännu ej utbetalade beloppen samt till möjligheten av att ytterligare utbetalningar kunna komma att äga rum från förskottsanslaget under återstoden av innevarande budgetår, torde anslaget under elfte huvudtiteln givas förslagsanslags karaktär och lämpligen bestämmas till ett till 2,500,000 kronor avrundat belopp. Frågan om bokförandet av de belopp, som må inflyta med anledning av förenämnda rättegång, synes tills vidare kunna lämnas öppen.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 2,500,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Erik Blomqvist.

Bilaga 7.

Utgifter för statens kapitalfonder.

Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler frågor om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 samt anför därvid följande.

I propositionen nr 2 till årets riksdag angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 äskades icke några medel för avskrivningsändamål. Så bör nu ske i samband med den slutliga regleringen av riksstaten för innevarande budgetår. I det i nyssnämnda proposition framlagda statförslaget uppgingo de sammanlagda anslagsäskandena å kapitalbudgeten till 66 miljoner kronor. Senare avlåtna förslag innefatta en ökning av detta belopp med 173 miljoner kronor till 239 miljoner kronor. Av denna summa avser ett sammanlagt belopp av 37 miljoner kronor sådana anslag (betecknade B), vilka gälla anläggningsarbeten till motverkande av arbetslösheten och som endast få disponeras under särskilda villkor, vilka utformats i propositionen nr 2. Då tilläggsstat II även i den del den innefattar dylika s. k. beredskapsanslag bör omedelbart regleras, torde anslag för avskrivning av dessa investeringar böra äskas efter samma grunder som tillämpas för sedvanliga investeringar.

Jag torde nu få i korthet redogöra för de fall i vilka viss omedelbar avskrivning erfordras. Hemställan göres i det följande om att anslag skola äskas av riksdagen i enlighet med här framlagda förslag.

Statens affärsverksfonder. Ett anslag på 4,395,000 kronor till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende torde böra avskrivnas till ett belopp av 3,345,000 kronor, vilket avser militära ledningar. Ett anslag till anordnande av skyddsrum i statens järnvägar tillhöriga fastigheter (100,000 kronor) torde få anses förräntningspliktigt till ett belopp av

30,000 kronor. För statens vattenfallsverks del torde ett anslag till vissa kraftledningar för militära behov (16,500 kronor) bära i sin helhet avskrivnas. Det sammanlagda avskrivningsbehovet under statens affärsverksfonder skulle sålunda få beräknas till 3,431,500 kronor.

Luftfartsfonden. I enlighet med för luftfartsfonden gällande avskrivningsregler bära de under denna fond uppförda anslagen till byggande och förbättring av flygplatser samt till stationsbyggnad å Bulltofta flygplats å respektive 2,000,000 och 175,000 kronor i sin helhet avskrivnas. För luftfartsfonden föreligger sålunda ett sammanlagt avskrivningsbehov av 2,175,000 kronor.

Statens allmänna fastighetsfond. Enligt de för fonden antagna avskrivningsprinciperna bör, när fråga är om nybyggnader för sjukhus och forskningsinstitut, grundavskrivning ske till 50 procent av anskaffningskostnaden samt ifråga om övriga nybyggnader med 25 procent. Anslag för ändrings- och reparationsarbeten, vilka icke öka fastighetsvärdet, bära helt avskrivnas. Beträffande lotsverkets byggnader skall grundavskrivning likaledes verkställas med 50 procent, dock att hamn- och fyranläggningar skola omedelbart avskrivnas. Med tillämpning av dessa grunder bära avskrivningsanslag äskas på sätt av det följande framgår till ett sammanlagt belopp av 5,364,100 kronor.

Försvarsväsendets fastighetsfond. I propositionen nr 81 till 1940 års urtima riksdag angående reglering av vissa utgifter å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1940/41, m. m. har i avseende å beräkningen av anslagen till avskrivning av nya kapitalinvesteringar framhållits, att det visat sig praktiskt att för byggnadsföretag för försvarsändamål hos riksdagen äska investeringsanslagen utan en genomförd åtskillnad mellan nybyggnader av olika slag, reparationsarbeten och viss materielanskaffning. Att vid bestämningen av avskrivningsanslagen beräkna storleken av avskrivningarna med hänsyn till investeringsanslagens uppdelning på olika ändamål har emellertid enligt vad som vidare meddelats i propositionen ansetts föga lämpligt med tanke på svårigheten att senare genomföra avskrivningarna i enlighet med de tillämpade beräkningsgrunderna. Avskrivningsanslagen hava därför befunnits bära beräknas schablonmässigt efter fastställda grunder utan differentiering med hänsyn till de olika ändamål, som i vissa fall tillgodoses med ett och samma investeringsanslag. I anslutning till denna redogörelse för beräkningen av anslagen till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond har i propositionen slutligen ifrågasatts, huruvida man icke för investeringar i denna fond borde genomföra kollektiv avskrivning sålunda, att avskrivningsmedlen för var och en av delfonderna anvisades å ett gemensamt anslag.

Sedan genom skrivelse till generaldirektören och chefen för riksräkenskapsverket den 10 december 1940 yttrande infordrats angående den lämpliga formen för ifrågavarande anslagsanvisning och avskrivning, har nämnda ämbetsverk i skrivelse till chefen för finansdepartementet den 31 december 1940 anfört följande:

Riksräkenskapsverket vill till en början framhålla angelägenheten av att utgifter för reparationsarbeten och materielanskaffning såvitt möjligt icke inräknas i de anslag, som beviljas till kapitalinvestering i försvarsväsendets fastighetsfond, utan i stället anvisas att utgå från den å fondens stat upptagna posten till reparations- och underhållskostnader m. m. respektive från vederbörliga anslag till materielanskaffning under riksstatsens fjärde huvudtitel. I de fall, där utgifter för reparationsarbeten vid medelsanvisningen icke kunna hållas åtskilda från kostnader för nybyggnader, torde emellertid en tillämpning av samma ordning för avskrivningen av de å reparationsarbetena nedlagda utgifterna som för avskrivningen av kostnaderna för ifrågakommande nybyggnader icke kunna anses medföra några nämnvärda olägenheter. Även om mera vägande invändningar kunna riktas mot att låta enahanda förfarande komma till användning jämväl i de fall, där utgifter för viss materielanskaffning inbegripas i investeringsanslagen för försvarsväsendets fastighetsfond, vill riksräkenskapsverket dock icke nu motsätta sig en sådan anordning. Riksräkenskapsverket utgår härvid från att utgifter för materielanskaffning icke bli inräknade i investeringsanslagen i sådan omfattning, att de å fonden redovisade byggnadsvärdena komma att påverkas härav i någon avsevärd utsträckning.

Riksräkenskapsverket har alltså funnit sig böra tillstyrka, att anslagen till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond beräknas schablonmässigt efter fastställda grunder utan differentiering med hänsyn till de olika ändamål, som i vissa fall tillgodoses med ett och samma investeringsanslag. Ämbetsverket har härvid ansett avgörande betydelse böra tillmätas vad i propositionen anförts rörande svårigheterna att genomföra avskrivningarna i enlighet med mera differentierade beräkningsgrunder. Efter denna modifiering av avskrivningsreglerna synes det önskvärt och lämpligt, att anvisningen av medel för avskrivning av nya kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond förenklas sålunda, att för varje delfond anvisas ett gemensamt avskrivningsanslag. I samband härmed torde emellertid böra övervägas, huruvida icke den åtskillnad i avskrivningsavseende, som enligt gällande bestämmelser skall göras mellan rent militära etablissemang och förvaltningsbyggnader, bör slopas. I stället synes ett avskrivningssystem, baserat på 50-procentig grundavskrivning och årsavskrivningar om $1\frac{1}{4}$ procent av de bokförda värdena, genomgående kunna komma till användning för alla investeringar i försvarsväsendets fastighetsfond, som ej avse markinköp. Genomförandet och kontrollen av avskrivningarna skulle ytterligare underlättas och förenklas, därest å kapitalbudgeten alltid uppfördes särskilda anslag för markinköp.

I statsverkspropositionen har förordats en övergång till kollektiv avskrivning av försvarsväsendets kapitalinvesteringar. Därvid har föreslagits anvisande eller beräknande av endast tre avskrivningsanslag beträffande försvarsväsendets fastighetsfond, ett för varje delfond. Vid anslagsberäkningen ha för vart och ett av de berörda investeringsanslagen tillämpats de av riksdagen godkända grunderna för avskrivning av anläggningar bokförda å fonden.

I utlåtande den 28 februari 1941 över av armé-, marin- och flygförvaltningarna uppgjorda förslag till stater för budgetåret 1941/42 för resp. delfonder i försvarsväsendets fastighetsfond har riksräkenskapsverket, i anslutning till förut återgivna yltrande, framlagt förslag rörande en viss förenkling i beräkningen av avskrivningsanslagen för nämnda fond. Förslaget, som finnes återgivet i propositionen nr 158 till årets riksdag (sid. 9—10), innebär, att all

grundavskrivning skall ske schablonmässigt med 50 % å för byggnadskostnader anvisade anslagsmedel, med undantag dock för kostnaderna för de nytillkommande byggnaderna å Järnafältet och för ammunitionsfabriken, för vilka avskrivningen på sätt framgår av propositionen nr 184 till 1939 års lagtima riksdag (sid. 5) skall täckas med särskilda medel. Riksräkenskapsverket har sålunda hemställt, att de anslag som anvisas för budgetåret 1941/42 till avskrivning av kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond genomgående disponeras till avskrivning av 50 % av lyftade anslagsmedel till den del dessa icke avse markinköp eller uppförande av byggnader å Järnafältet och för ammunitionsfabriken. Riksräkenskapsverket har tillika föreslagit, att denna regel med ändring av vad tidigare föreskrivits må få tillämpas jämväl i bokslutet för budgetåret 1940/41. De å avskrivningsanslag hittills anvisade — inräknat de till förlagsfonden överförda — avskrivningsmedel, som icke komma att erfordras för grundavskrivning, torde böra överföras till de för budgetåret 1941/42 uppförda kollektiva avskrivningsanslagen.

Det av riksräkenskapsverket framlagda förslaget om beräkning av avskrivningar å investeringsanslag till försvarsväsendets fastighetsfond skulle om det genomfördes onekligen medföra en lättnad i arbetet vid beräkandet av dessa avskrivningsanslag samt vid anslagsredovisningen. För innevarande budgetår ha ifrågavarande anslag å riksstat och tilläggsstat I anvisats efter de grunder som plägat tillämpas för statens allmänna fastighetsfond. Med hänsyn härtill torde även de anslag å tilläggsstat II som nu skola äskas för avskrivning av nya kapitalinvesteringar böra beräknas enligt de av riksdagen hittills godkända grunderna för avskrivning av anläggningar bokförda å fonden. Med tillämpning av dessa grunder skulle avskrivning ske med ett sammanlagt belopp av 22,952,800 kronor fördelat på olika avskrivningsanslag på sätt av det följande framgår.

Statens utlåningsfonder. Med de regler för amortering och förräntning, som gälla för de utlåningsfonder, beträffande vilka investeringsanslag äskats å kapitalbudgeten å tilläggsstat II, torde avskrivning böra ske med 18 % å investeringen för frukt- och potatislagerhusfonden, d. v. s. med 67,500 kronor, samt med 25 % å investeringen i lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift eller med 875,000 kronor. Det sammanlagda avskrivningsbehovet för statens utlåningsfonder utgör alltså 942,500 kronor.

Fonden för låneunderstöd. Under denna rubrik har äskats ett anslag å 6,000,000 kronor till värnpliktslån. Frågan om erforderlig avskrivning av denna investering torde böra upptagas först då resultatet av lånerörelsen låter sig bättre överblickas. Jag erinrar, att anslag för ändamålet äskats jämväl å riksstaten för nästa budgetår. Ej heller beräknar jag något avskrivningsanslag för det under förevarande rubrik anvisade anslaget till lån för stödjande av bostadsproduktionen i vissa orter, då det visserligen förutsättes att viss räntelättnad skall kunna beredas för ifrågavarande lån, men omfattningen av denna räntelättnad icke nu kan bedömas. Under fonden för låneunderstöd har vidare i propositionen nr 2 äskats anslag för lån till Göteborgs

diakoniss-sällskap och till stiftelsen Anna-Lisa Lidbecks uppfostringsanstalt i Lidköping för vissa byggnadsarbeten vid skyddshem samt till Stockholms kyrkliga skyddshemsförening för utvidgning av en vattenanläggning vid skyddshemmet Hornö. Dessa investeringar uppgå till sammanlagt 259,700 kronor. Då investeringarna avse räntefria lån, torde desamma böra till fullo avskrivas. Å avskrivningsanslaget för sistnämnda investering, som utgör tilllägg till en för budgetåret 1939/40 anvisad investering å 6,000 kronor, torde böra äskas medel jämväl för avskrivning av sistnämnda investering. Det sammanlagda avskrivningsbehovet under fonden för låneunderstöd uppgår alltså till 265,700 kronor.

Fonden för förlag till statsverket. Under denna fond torde anslag till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring å 740,000 kronor samt till ytterligare medel till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring å 3 miljoner kronor böra i sin helhet avskrivas. Anslag till cisternanläggningar för oljelagring å sammanlagt 3,810,000 kronor torde böra enligt vedertagen praxis avskrivas med 25 % eller med tillhoppa 952,500 kronor. Av ett anslag till anläggningar för oljelagring ovan jord å 1,670,000 kronor torde 400,000 kronor böra avskrivas såsom avseende militära ändamål.

I proposition nr 283 har under fonden för förlag till statsverket å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 äskats ett reservationsanslag å 8 miljoner kronor, att användas till anläggningskapital för nya sulfitspriftfabriker eller för utvidgning av äldre företag. Anslagsmedlen äro liksom de av 1939 och 1940 års urtima riksdagar för samma ändamål anvisade medlen avsedda att utlämnas såsom lån för anläggningar, som skola vara helt avskrivna inom en tid av 10 år. Avbetalning av de utlånade beloppen skall ske i den formen, att vederbörande företag vid leverans av sulfitsprit till aktiebolaget Vin- & spritcentralen icke utfår den del av likviden, som motsvarar beräknad avskrivning och förräntning å anläggningskapitalet. Vid bolagets återförsäljning av spriten erhålles härigenom en extra inkomst, som tillföres statsverket över inkomstiteln rudrycksförsäljningsmedel: partihandelsbolag och som kommer att bereda täckning för en över budgeten verkställd successiv avskrivning av de utlånade beloppen. Med hänsyn härtill bör förevarande anslag i likhet med vad som sker beträffande de tidigare anslagen regleras genom årliga avskrivningsanslag under en 10-årsperiod. Till påbörjande av denna avskrivning torde riksdagen, vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition, jämväl böra anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor under huvudtiteln för avskrivning av nya kapitalinvesteringar. Framdeles bör motsvarande anslag upptagas under huvudtiteln för avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster.

Det sammanlagda avskrivningsbehovet för investeringar under fonden för förlag till statsverket skulle alltså uppgå till 5,892,500 kronor.

För avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 erfordras alltså sammanlagt 41,024,100 kronor. Härav belöpa å avskrivningsanslag, som motsvara beredskapsanslag å kapitalbud-

geten, tillhopa 11,417,300 kronor, vilket belopp alltså kommer att tagas i anspråk endast under de villkor som gälla för beredskapsanslagen. Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag,

att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att — i vissa fall under förutsättning att motsvarande anslag anvisas å kapitalbudgeten —

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i statens affärsverksfonder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa följande anslag, nämligen

Telegrafverket:

Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende, reservationsanslag ..... kronor 3,345,000

Statens järnvägar:

Anordnande av skyddsrum i statens järnvägar tillhöriga fastigheter, reservationsanslag (B) ..... » 70,000

Statens vattenfallsverk:

Vissa kraftledning m. m. för militära behov, reservationsanslag ..... » 16,500;

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i luftfartsfonden å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa följande anslag, nämligen

Kommunikationsdepartementet:

Byggande och förbättring av flygplatser, reservationsanslag (B) ..... kronor 2,000,000
Stationsbyggnad å Bulltofta flygplats, reservationsanslag (B) ..... » 175,000;

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i statens allmänna fastighetsfond å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa följande anslag, nämligen

Justitiedepartementet:

Ny verkstadsbyggnad m. m. vid straffängelset i Uppsala, reservationsanslag (B) ..... kronor 19,000
Verkstadslokal vid kronohäktet i Ystad, reservationsanslag (B) ..... » 15,500

<i>Bostadshus vid fångkolonien å Singeshult, reservationsanslag (B) . . . . .</i>	kronor	16,500
<i>Värmeledning m. m. vid kronohäktet i Luleå, reservationsanslag (B) . . . . .</i>	»	78,500
<i>Utbyggande av vårdanstalten å Hall, reservationsanslag (B) . . . . .</i>	»	186,500
<i>Gymnastik- och skolbyggnad vid ungdomsanstalten å Skenäs, reservationsanslag (B) . . . . .</i>	»	29,000
Socialdepartementet:		
<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus, reservationsanslag (B) ..</i>	»	855,000
<i>Uppförande av nybyggnad för statens sjuksköterskeskola, reservationsanslag . . . . .</i>	»	173,800
Kommunikationsdepartementet:		
<i>Nybyggnad för riksförsäkringsanstalten, reservationsanslag (B) . . . . .</i>	»	500,000
<i>Nybyggnad för pensionsstyrelsen, reservationsanslag (B) . . . . .</i>	»	500,000
<i>Nybyggnad för lantmäterikontoret i Nyköping, reservationsanslag (B) . . . . .</i>	»	67,500
<i>Tillbyggnad till landsstatshuset i Malmö, reservationsanslag (B) . . . . .</i>	»	138,800
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, reservationsanslag (B)</i>	»	212,500
<i>Nybyggnad för lantmäterikontoret i Vänersborg, reservationsanslag (B) . . . .</i>	»	155,000
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Östergötlands län, reservationsanslag (B) . . . .</i>	»	100,000
<i>Ökade lokaler för länsstyrelsen i Värmlands län, reservationsanslag (B) . . . .</i>	»	24,700
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Västmanlands län, reservationsanslag (B) . . . .</i>	»	8,300
<i>Lokaler för länsarkitekts- och vägingenjörskontoren i Gävle, reservationsanslag (B) . . . . .</i>	»	40,000
Finansdepartementet:		
<i>Byggnader vid tullstationen i Svinesund, reservationsanslag . . . . .</i>	»	25,000
<i>Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets gränsbevakning, reservationsanslag (B) . . . . .</i>	»	25,000

Ecklesiastikdepartementet:

Till- och ombyggnad av landsarkivet i Göteborg, reservationsanslag (B)	kronor	67,000
Nybyggnad för landsarkiv i Linköping, reservationsanslag (B)	»	100,000
Uppförande av magasinsbyggnad för statens etnografiska museum, reservationsanslag (B)	»	15,000
Uppförande av byggnad för medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna vid universitetet i Uppsala, reservationsanslag (B)	»	250,000
Ombyggnads- och installationsarbeten i byggnaden för kemiska institutionen vid universitetet i Uppsala, reservationsanslag (B)	»	111,000
Uppförande av byggnad för meteorologiska institutionen vid universitetet i Uppsala, reservationsanslag (B)	»	45,000
Om- och påbyggnad av bergsskolans lokaler vid tekniska högskolan i Stockholm, reservationsanslag (B)	»	108,500
Ändringsarbeten i ugnrummet i tekniska högskolans i Stockholm kemibygnad, reservationsanslag (B)	»	57,500
Uppförande av byggnad för avdelningen för väg- och vattenbyggnad vid Chalmers tekniska högskola, reservationsanslag (B)	»	350,000
Ändrings- och reparationsarbeten i byggnaden för kemiska institutionen vid Chalmers tekniska högskola, reservationsanslag (B)	»	43,000
Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna, reservationsanslag (B)	»	362,500
Fullföljande av universitetsbibliotekets i Uppsala om- och tillbyggnad m. m., reservationsanslag (B)	»	167,800

Jordbruksdepartementet:

Nybyggnad för statens veterinärbakteriologiska anstalt, reservationsanslag (B)	»	500,000
Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt, reservationsanslag (B)	»	16,200;

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa följande reservationsanslag, nämligen:

Arméförvaltningens delfond:

<i>Förrådsbyggnader för truppförbandens krigsreserver</i>	kronor	5,000,000
<i>Ammunitionsförråd</i>	»	750,000
<i>Förrådsbyggnader för luftvärnsmateriel</i>	»	3,480,000
<i>Befälsbyggnad i Boden</i>	»	116,300
<i>Byggnadsarbeten vid vissa försvarsväsendets fabriker</i>	»	160,000
<i>Vissa byggnadsarbeten för militärfysisk verksamhet</i>	»	90,000
<i>Modernisering av verkstäderna vid Bodens tygstation</i>	»	200,000
<i>Sjukstall m. m. å Marma skjutfält</i>	»	32,500
<i>Ordnande av avloppsförhållandena vid Kronobergs regemente</i>	»	85,000
<i>Förvärv av bandelen Visborgs slätt—Kneippbyn m. m.</i>	»	15,000

Marinförvaltningens delfond:

<i>Merkostnader för utbyggnad av flottans skifferoljeverk å Kinnekulle</i>	»	718,000
<i>Utvidgning av flottans skifferoljeverk å Kinnekulle</i>	»	675,000
<i>Byggnader för central torpedverkstad</i> ..	»	512,500
<i>Förstärkning av utrustningspiren vid Karlskrona örlogsvarv</i>	»	60,000
<i>Utbyggnad av sjöflygstation</i>	»	187,500
<i>Radiopejlstationer</i>	»	37,500
<i>Ombyggnadsarbeten m. m. vid Stockholms örlogsstation</i>	»	790,000
<i>Tillbyggnad m. m. av kanonförråden vid Stockholms och Karlskrona örlogsvarv</i> ..	»	268,000
<i>Vattenledning vid Hårsfjärdens depå</i> ..	»	200,000
<i>Modernisering av vissa marinens verkstäder m. m.</i>	»	1,787,000
<i>Elektrifieringsarbeten vid vissa marinens anläggningar</i>	»	500,000
<i>Förrådslokaler för artilleriammunition m. m.</i>	»	1,750,000
<i>Gasskyddsförråd och gasskyddslaboratorier för kustartilleriet</i>	»	199,000
<i>Förrådsbyggnad för skyddssvep</i>	»	70,500

Kungl. Maj:ts proposition nr 292.

<i>Ordnannde av vattenförsörjningen i Fårösund</i>	kronor	120,000
<i>Varmbadinrättning och gymnastiksal m. m. vid Gotlands kustartillerikår..</i>	»	205,000

Flygförvaltningens delfond:

<i>Nytt kasernetablisement för bombflottilj</i>	»	490,000
<i>Etablisement för basorganisation ....</i>	»	1,000,000
<i>Vissa kompletteringsarbeten vid Svea flygflottilj</i>	»	219,000
<i>Barackbyggnader m. m. för vissa krigs-flygfält</i>	»	488,500
<i>Anordnande av krigsflygfält m. m....</i>	»	1,869,000
<i>Bidrag till anordnande av flygfält vid Skå-Edeby</i>	»	870,000
<i>Omläggning av vattenledningssystemet vid flygvapnets förläggning i Fårösund</i>	»	7,500;

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i statens utlåningsfonder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen

Jordbruksdepartementet:

<i>Frukt- och potatislagerhusfonden ....</i>	kronor	67,500
<i>Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift</i>	»	875,000;

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i fonden för låneunderstöd å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa följande *anslag*, nämligen

Socialdepartementet:

<i>Lån till Göteborgs diakoniss-sällskap för vissa byggnadsarbeten vid skyddshemmet Hårsjögården, reservationsanslag (B)</i>	kronor	143,000
<i>Lån till stiftelsen Anna-Lisa Lidbecks uppfostringsanstalt i Lidköping för vissa byggnadsarbeten vid skyddshemmet Margretelund, reservationsanslag (B)</i>	»	114,000
<i>Lån till Stockholms kyrkliga skyddshemsförening för utvidgning av en vattenanläggning vid skyddshemmet Hornö, reservationsanslag</i>	»	8,700;

dels ock till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i fonden för förslag till statsverket å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa följande anslag, nämligen

Finansdepartementet:

Anläggningskapital för nya sulfitsprittfabriker, reservationsanslag ..... kronor 800,000

Handelsdepartementet:

Sprängningsarbeten m. m. för oljelagring, reservationsanslag	»	740,000
Ytterligare medel till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring, reservationsanslag (B)	»	3,000,000
Cisternanläggningar för oljelagring, reservationsanslag	»	202,500
Ytterligare medel till cisternanläggningar för oljelagring, reservationsanslag (B)	»	750,000
Anläggningar för oljelagring ovan jord, reservationsanslag	»	400,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

V. Schwartz.

Bilaga 8.

Utgifter för statens kapitalfonder.

Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler fråga om anslag till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 samt anför därvid följande.

I proposition nr 181 till 1941 års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vissa fastigheter, som uppförts med anlåtande av det såsom kapitalinvestering i fonden för förlag till statsverket å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 till bostadsbyggnader för centrala torpedverkstaden anvisade reservationsanslaget å 1,850,000 kronor, må överlåtas på en för beredande av bostäder åt verkstadens personal bildad bostadsrättsförening. Denna förening skulle därvid ikläda sig betalningsansvar för vissa lån, vilka till belopp av 266,080 kronor skulle vara ränte- och amorteringsfria.

I proposition denna dag har Kungl. Maj:t vidare föreslagit riksdagen medgiva, att för underlättande av egnahemsbebyggelse för nämnda personal finge av nyssberörda anslag utlämnas ränte- och amorteringsfria lån i enlighet med i propositionen angivna grunder. Av propositionen framgår att, sedan av anslaget tagits i anspråk erforderligt belopp för finansiering i den ordning proposition nr 181 angiver av bostadsbyggnader för centrala torpedverkstaden, å anslaget kommer att återstå ett belopp av minst 100,000 kronor.

De anslagsmedel, som i enlighet med nu nämnda förslag disponeras för utgivande av ränte- och amorteringsfria lån, böra till fullo avskrivas. Avskrivningen bör vara indirekt och avskrivningsmedlen i samband med de beviljade lånen överföras till att redovisas under fonden för låneunderstöd. För ifrågavarande avskrivning erfordras anvisande av ett anslag under huvudtiteln för avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster. Anslaget torde böra upptagas med 370,000 kronor. I vad mån detta belopp be-

höver disponeras blir beroende på den omfattning ifrågavarande stödverksamhet visar sig erhålla.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avskrivning å lån till bostadsbyggnader för centrala torpedverkstadens personal å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag å* ..... kronor 370,000

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

V. Schwartz.

Bilaga 9.

Kapitalinvesteringar.**Finansdepartementet.**

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler härefter under finansdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 samt anför därvid följande.

Fonden för förlag till statsverket.

[1.] **3 b. Förlag för övertagande av viss riksbankens kreditgivning, reservationsanslag.** Till förlag för övertagande av viss riksbankens kreditgivning torde å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår böra äskas ett anslag å 80,500,000 kronor. Med hänsyn till ärendets karaktär synes det icke lämpligt att till statsrådsprotokollet redogöra för den närmare innebörden av anslagsäskandet. En fullständig redogörelse för ärendet torde få lämnas vederbörande riksdagsutskott.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förlag för övertagande av viss riksbankens kreditgivning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* å . . . . . kronor 80,500,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

V. Schwartz.

Bihang 1.

Förteckning

över av Kungl. Maj:ts hos lagtima riksdagen år 1941 äskade och, i förekommande fall, av riksdagen anvisade anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 utöver de i prop. nr 2 upptagna anslagen.

Driftbudgeten.

A. Egentliga statsutgifter.

III. Utrikesdepartementet.

	Kronor
Utrikesdepartementet:	
A: 3 Chiffereringsmateriel	56,400
B: 8 a Vissa hyres- och resekostnader för personalen vid beskickningen och generalkonsulatet i London, <i>förslagsanslag</i>	32,000
D: 6 Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige....	5,000
D: 6 a Bidrag till den svenska rese- och informationsbyrån i New York	11,100
	104,500

IV. Försvarsdepartementet.

Fortifikatoriska anordningar m. m.:	
D: 53 a Vissa befästningsanläggningar, <i>reservationsanslag</i>	550,000
D: 53 c Ytterligare kostnader för vissa befästningsanläggningar, <i>reservationsanslag</i>	28,875,000
Flytande materiel, befästningar m. m.:	
E: 30 Flottans ersättningsbyggnad, <i>reservationsanslag</i>	1,300,000
E: 37 a Automatisering av telefonväxeln vid Ostkustens marin-distrikt, <i>reservationsanslag</i>	60,000
E: 39 Utrustning för central torpedverkstad, <i>reservationsanslag</i>	175,000
Artilleri- och annan teknisk materiel m. m.:	
E: 60 b Likvidering av viss artillerimateriel, <i>reservationsanslag</i> Sjökarteverket:	12,270,000
E: 70 Nytt utsjölodningsfartyg, <i>reservationsanslag</i>	21,000
Täckning av vissa försvarskostnader:	
G: a Engångsutgifter, <i>förslagsanslag</i>	620,000,000
G: b Löpande utgifter, <i>förslagsanslag</i>	750,000,000
G: 4 b Försvarsväsendets rullföringsnämnd, <i>förslagsanslag</i>	52,000

		Kronor
G: 4 c	Maskinella anordningar för de värnpliktigas redovisning m. m., <i>reservationsanslag</i>	1,500,000
	Diverse:	
G: 16	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	85,000
		1,414,888,000

V. Socialdepartementet.

Bekämpande av arbetslösheten:		
B: 17	Åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m., <i>reservationsanslag</i>	25,000,000
Tvångsarbetsanstalter, alkoholistanstalter m. m.:		
Statens alkoholistanstalt å Haknäs:		
B: 54 a	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	16,700
B: 54 b	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	16,300
B: 54 c	Vissa byggnadsarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i> ..	26,400
Fattigvård och barnavård:		
B: 73 a	Bidrag till allmänna barnhuset	93,000
B: 79	Bidrag till stiftelsen Råby räddningsinstitut, <i>reservationsanslag</i>	50,000
B: 80	Bidrag till driften av skol- och yrkeshemmet Råby ..	20,000
Statens sjuksköterskeskola:		
C: 63 a	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	110,000
Civilt luftskydd:		
F: 5 a	Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m., <i>förslagsanslag</i>	1,100,000
F: 5 b	Förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m., <i>förslagsanslag</i>	500,000
		26,932,400

VI. Kommunikationsdepartementet.

Hamnar och farleder:		
B: 25 b	Fördjupning av viss farled, <i>reservationsanslag</i>	42,000

VII. Finansdepartementet.

A: 3	Besparingsberedningen, <i>reservationsanslag</i>	160,000
E: 5 a	Reglering av vissa krediter, <i>reservationsanslag</i>	20,500,000
E: 7 a	Undersökning av de lokala olikheterna i levnadskostnaderna år 1941, <i>reservationsanslag</i>	20,000
		20,680,000

VIII. Ecklesiastikdepartementet.

C: 11 b	Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka, <i>reservationsanslag</i>	208,000
Universitetssjukhus:		
E: 22 b	Vissa om- och tillbyggnadsarbeten för anordnande av en neurokirurgisk klinik, <i>reservationsanslag</i>	525,000

		Kronor
Tekniska högskolan i Stockholm:		
F: 3 a	Anskaffande av viss radiomateriel, <i>reservationsanslag</i>	20,000
H: 26	Bidrag till vissa kostnader för värtjänstutbildning vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter, <i>reservationsanslag</i>	180,000
Folkskolor m. m.:		
I: 21 a	Bidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning, <i>reservationsanslag (B)</i>	300,000
K: 1 a	Åtgärder för civil folkberedskap, <i>reservationsanslag</i>	250,000
N: 17	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	40,000
		1,523,000

IX. Jordbruksdepartementet.

Lantbrukshögskolan:		
D: 9	Undersökning rörande trippelanalysmetodens användbarhet	15,000
D: 9 a	Undersökningar rörande kromosomfördubblade typer av lantbruksväxter, <i>reservationsanslag</i>	9,300
G: 25 d	Undersökningar rörande vissa möjligheter att framställa äggvitehaltiga fodermedel, <i>reservationsanslag</i>	11,600
G: 32 a	Avsättning till fonden för krislån till jordbrukare	5,000,000
I: 13	Understöd åt fiskare, <i>reservationsanslag</i>	100,000
		5,135,900

X. Handelsdepartementet.

C: 14 a	Djupborrning efter salt och olja m. m. vid Höllviken i Skåne, <i>reservationsanslag</i>	410,000
---------	---	----------------

XI. Folkhushållningsdepartementet.

C: 3 a	Viss utjämning av vedpriserna	750,000
D: 4 c	Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder, <i>förslagsanslag</i>	2,500,000
D: 4 d	Särskilda omkostnader för vissa fartyg, <i>förslagsanslag</i> .	636,000
D: 4 e	Upplysnings- och instruktionsverksamhet på torvområdet, <i>reservationsanslag</i>	35,000
		3,921,000

Säger för egentliga statsutgifter **1,473,636,800**

B. Utgifter för statens kapitalfonder.

III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

A. Statens affärsverksfonder.

		Kronor
K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :		
b	Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende (I: B: 14), <i>reservationsanslag</i>	3,345,000

		Kronor
3	Anordnande av skyddsrum i statens järnvägar tillhöriga fastigheter (I: C: 8 a), <i>reservationsanslag (B)</i>	70,000
4	Vissa kraftledning ar m. m. för militära behov (I: D: 11 a), <i>reservationsanslag</i>	16,500
		<u>3,431,500</u>

B. Luftfartsfonden.

K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :		
3 a	Byggnad och förbättring av flygplatser (II: 3 a), <i>reservationsanslag (B)</i>	2,000,000
5	Stationsbyggnad å Bulltofta flygplats (II: 5), <i>reservationsanslag (B)</i>	175,000
		<u>2,175,000</u>

C. Statens allmänna fastighetsfond.

		Kronor
J u s t i t i e d e p a r t e m e n t e t :		
1 a	Ny verkstadsbyggnad m. m. vid straffängelset i Uppsala (III: 1 a), <i>reservationsanslag (B)</i> ...	19,000
1 b	Verkstadslokal vid kronohäktet i Ystad (III: 1 b), <i>reservationsanslag (B)</i>	15,500
1 c	Bostadshus vid fångkolonien å Singeshult (III: 1 c), <i>reservationsanslag (B)</i>	16,500
1 d	Värmeledning m. m. vid kronohäktet i Luleå (III: 1 d), <i>reservationsanslag (B)</i>	78,500
1 e	Utbyggande av vårdanstalten å Hall (III: 1 e), <i>reservationsanslag (B)</i>	186,500
1 f	Gymnastik- och skolbyggnad vid ungdomsanstalten å Skenås (III: 1 f), <i>reservationsanslag (B)</i>	29,000
		<u>345,000</u>
S o c i a l d e p a r t e m e n t e t :		
3	Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus (III: 3), <i>reservationsanslag (B)</i>	855,000
4 a	Uppförande av nybyggnad för statens sjuksköterskeskola (III: 4 a), <i>reservationsanslag</i> .	173,800
		<u>1,028,800</u>
K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :		
6 b	Nybyggnad för riksförsäkringsanstalten (III: 6 b), <i>reservationsanslag (B)</i>	500,000
6 c	Nybyggnad för pensionsstyrelsen (III: 6 c), <i>reservationsanslag (B)</i>	500,000
6 d	Nybyggnad för lantmäterikontoret i Nyköping (III: 6 d), <i>reservationsanslag (B)</i>	67,500
6 e	Tillbyggnad till landsstatshuset i Malmö (III: 6 e), <i>reservationsanslag (B)</i>	138,800
6 f	Nybyggnad för länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län (III: 6 f), <i>reservationsanslag (B)</i> .	212,500
6 g	Nybyggnad för lantmäterikontoret i Vänersborg (III: 6 g), <i>reservationsanslag (B)</i>	155,000
6 h	Nybyggnad för länsstyrelsen i Östergötlands län (III: 6 h), <i>reservationsanslag (B)</i>	100,000

	Kronor	Kronor	
6 i	Ökade lokaler för länsstyrelsen i Värmlands län (III: 6 i), <i>reservationsanslag (B)</i>	24,700	
6 j	Nybyggnad för länsstyrelsen i Västmanlands län (III: 6 j), <i>reservationsanslag (B)</i>	8,300	
6 k	Lokaler för länsarkitekts- och vägingenjörskon- toren i Gävle (III: 6 k), <i>reservationsanslag (B)</i>	40,000	1,746,800
Finansdepartementet:			
6 l	Byggnader vid tullstationen i Svinesund (III: 6 l), <i>reservationsanslag</i>	25,000	
6 m	Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets gräns- bevakning (III: 6 m), <i>reservationsanslag (B)</i>	25,000	50,000
Ecklesiastikdepartementet:			
7 b	Till- och ombyggnad av landsarkivet i Göteborg (III: 7 b), <i>reservationsanslag (B)</i>	67,000	
7 c	Nybyggnad för landsarkiv i Linköping (III: 7 c), <i>reservationsanslag (B)</i>	100,000	
7 d	Uppförande av magasinbyggnad för statens etnografiska museum (III: 7 d), <i>reservations- anslag (B)</i>	15,000	
7 e	Uppförande av byggnad för medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna vid uni- versitetet i Uppsala (III: 7 e), <i>reservationsan- slag (B)</i>	250,000	
7 f	Ombyggnads- och installationsarbeten i bygg- naden för kemiska institutionen vid universi- tetet i Uppsala (III: 7 f), <i>reservationsanslag (B)</i>	111,000	
7 g	Uppförande av byggnad för meteorologiska in- stitutionen vid universitetet i Uppsala (III: 7 g), <i>reservationsanslag (B)</i>	45,000	
7 h	Om- och påbyggnad av bergsskolans lokaler vid tekniska högskolan i Stockholm (III: 7 h), <i>reservationsanslag (B)</i>	108,500	
7 i	Ändringsarbeten i ugnsrummet i tekniska hög- skolans i Stockholm kemibygnad (III: 7 i), <i>reservationsanslag (B)</i>	57,500	
7 j	Uppförande av byggnad för avdelningen för väg- och vattenbyggnad vid Chalmers tekniska högskola (III: 7 j), <i>reservationsanslag (B)</i>	350,000	
7 k	Ändrings- och reparationsarbeten i byggnaden för kemiska institutionen vid Chalmers tek- niska högskola (III: 7 k), <i>reservationsanslag (B)</i>	43,000	
7 l	Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumsko- lorna (III: 7 l), <i>reservationsanslag (B)</i>	362,500	
7 m	Fullföljande av universitetsbibliotekets i Upp- sala om- och tillbyggnad m. m. (III: 7 m), <i>re- servationsanslag (B)</i>	167,800	1,677,300
Jordbruksdepartementet:			
8 a	Nybyggnad för statens veterinärbakteriologiska anstalt (III: 8 a), <i>reservationsanslag (B)</i>	500,000	
8 b	Byggnadsarbeten vid statens centrala frökon- trollanstalt (III: 8 b), <i>reservationsanslag (B)</i>	16,200	516,200
			5,364,100

		Kronor	Kronor
<i>D. Försvarsväsendets fastighetsfond.</i>			
Arméförvaltningens delfond:			
5 c	Förrådsbyggnader för truppförbandens krigsreserver (IV: 5 c), <i>reservationsanslag</i>	5,000,000	
5 d	Ammunitionsförråd (IV: 5 d), <i>reservationsanslag</i>	750,000	
5 e	Förrådsbyggnader för luftvärnsmateriel (IV: 5 e), <i>reservationsanslag</i>	3,480,000	
5 f	Befälsbyggnad i Boden (IV: 5 f), <i>reservationsanslag</i>	116,300	
8 a	Byggnadsarbeten vid vissa försvarsväsendets fabriker (IV: 8 a och b), <i>reservationsanslag</i> ..	160,000	
8 b	Vissa byggnadsarbeten för militärfysisk verksamhet (IV: 8 c), <i>reservationsanslag</i>	90,000	
8 c	Modernisering av verkstäderna vid Bodens tygstation (IV: 8 d), <i>reservationsanslag</i>	200,000	
9 v	Sjukstall m. m. å Marma skjutfält (IV: 9 v), <i>reservationsanslag</i>	32,500	
12 a	Ordnanande av avloppsförhållandena vid Kronobergs regemente (IV: 12 a), <i>reservationsanslag</i> ..	85,000	
12 b	Förvärv av bandelen Visborgs slätt—Kneippbyn m. m. (IV: 12 b), <i>reservationsanslag</i> ...	15,000	9,928,800
Marinförvaltningens delfond:			
14 d	Merkostnader för utbyggnad av flottans skifferoljeverk å Kinnekulle (IV: 26 b), <i>reservationsanslag</i>	718,000	
14 e	Utvidgning av flottans skifferoljeverk å Kinnekulle (IV: 26 c), <i>reservationsanslag</i>	675,000	
15	Byggnader för central torpedverkstad (IV: 25), <i>reservationsanslag</i>	512,500	
17 b	Förstärkning av utrustningspiren vid Karlskrona örlogsvarv (IV: 28 b), <i>reservationsanslag</i>	60,000	
17 c	Utbyggnad av sjöflygstation (IV: 28 c), <i>reservationsanslag</i>	187,500	
17 d	Radiopejlstationer (IV: 28 d), <i>reservationsanslag</i>	37,500	
17 e	Ombyggnadsarbeten m. m. vid Stockholms örlogsstation (IV: 28 e), <i>reservationsanslag</i>	790,000	
17 f	Tillbyggnad m. m. av kanonförråden vid Stockholms och Karlskrona örlogsvarv (IV: 28 f), <i>reservationsanslag</i>	268,000	
17 g	Vattenledning vid Hårsfjärdens depå (IV: 28 g), <i>reservationsanslag</i>	200,000	
17 h	Modernisering av vissa marinens verkstäder m. m. (IV: 28 h), <i>reservationsanslag</i>	1,787,000	
17 i	Elektrifieringsarbeten vid vissa marinens anläggningar (IV: 28 i), <i>reservationsanslag</i>	500,000	
20 e	Förrådslokaler för artilleriammunition m. m. (IV: 32 e), <i>reservationsanslag</i>	1,750,000	
20 f	Gasskyddsförråd och gasskyddslaboratorier för kustartilleriet (IV: 32 f), <i>reservationsanslag</i> ..	199,000	
20 g	Förrådsbyggnad för skyddssvep (IV: 32 g), <i>reservationsanslag</i>	70,500	

	Kronor	Kronor
20 h	Ordnande av vattenförsörjningen i Fårösund (IV: 32 h), <i>reservationsanslag</i>	120,000
20 i	Varmbadinrättning och gymnastiksal m. m. vid Gotlands kustartillerikår (IV: 32 i), <i>reservationsanslag</i>	205,000
		8,080,000
Flygförvaltningens delfond:		
21 c	Nytt kasernetablissemang för bombflottilj (IV: 33 d), <i>reservationsanslag</i>	490,000
21 d	Etablissemang för basorganisation (IV: 33 e), <i>reservationsanslag</i>	1,000,000
23 e	Vissa kompletteringsarbeten vid Svea flygflottilj (IV: 35 e), <i>reservationsanslag</i>	219,000
23 f	Barackbyggnader m. m. för vissa krigsflygfält (IV: 35 f), <i>reservationsanslag</i>	488,500
27 e	Anordnande av krigsflygfält m. m. (IV: 40 c), <i>reservationsanslag</i>	1,869,000
27 g	Bidrag till anordnande av flygfält vid Skå-Edeby (IV: 40 e), <i>reservationsanslag</i>	870,000
27 h	Omläggning av vattenledningssystemet vid flygvapnets förläggning i Fårösund (IV: 40 g), <i>reservationsanslag</i>	7,500
		4,944,000
		22,952,800

E. Statens utlåningsfonder.

Jordbruksdepartementet:

8 a	Frukt- och potatislagerhusfonden (V: 10 a), <i>reservationsanslag</i>	67,500
14 a	Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift (V: 16 a), <i>reservationsanslag</i>	875,000
		942,500

F. Fonden för låneunderstöd.

Socialdepartementet:

2	Lån till Göteborgs diakonissällskap för vissa byggnadsarbeten vid skyddshemmet Hårsjögården (VI: 3 a), <i>reservationsanslag (B)</i>	143,000
3	Lån till stiftelsen Anna-Lisa Lidbecks uppfostringsanstalt i Lidköping för vissa byggnadsarbeten vid skyddshemmet Margretelund (VI: 3 b), <i>reservationsanslag (B)</i> ...	114,000
4	Lån till Stockholms kyrkliga skyddshemsförening för utvidgning av en vattenanläggning vid skyddshemmet Hornö (VI: 3 c), <i>reservationsanslag</i>	8,700
		265,700

G. Fonden för förlag till statsverket.

Finansdepartementet:

a	Anläggningskapital för nya sulfitsprittfabriker (VIII: 3 a), <i>reservationsanslag</i>	800,000
---	--	---------

Handelsdepartementet:		Kronor
1	Sprängningsarbeten m. m. för oljelagring (VIII: 6), <i>reservationsanslag</i>	740,000
1 a	Ytterligare medel till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring (VIII: 6 a), <i>reservationsanslag (B)</i>	3,000,000
2	Cisternanläggningar för oljelagring (VIII: 7), <i>reservationsanslag</i>	202,500
2 a	Ytterligare medel till cisternanläggningar för oljelagring (VIII: 7 a), <i>reservationsanslag (B)</i>	750,000
2 b	Anläggningar för oljelagring ovan jord (VIII: 8), <i>reservationsanslag</i>	400,000
		<hr/> 5,892,500

IV. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförkluster.

3	Avskrivning å lån till bostadsbyggnader för centrala torpedverkstadens personal, <i>reservationsanslag</i>	370,000
Säger för utgifter för statens kapitalfonder		<hr/> 41,394,100
Summa för driftbudgeten		1,515,030,900

Kapitalbudgeten.

Kapitalinvestering.

I. Statens affärsverksfonder.

B. Telegrafverket.

		Kronor
14	Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende, <i>reservationsanslag</i>	4,395,000

III. Statens allmänna fastighetsfond.

Ecklesiastikdepartementet:

7 m	Fullföljande av universitetsbibliotekets i Uppsala om- och tillbyggnad m. m., <i>reservationsanslag (B)</i>	671,000
-----	---	---------

IV. Försvarsväsendets fastighetsfond.

Arméförvaltningens delfond:

5 d	Ammunitionsförråd, <i>reservationsanslag</i>	1,500,000
5 e	Förrådsbyggnader för luftvärnsmateriel, <i>reservationsanslag</i> .	6,960,000
5 f	Befälsbyggnad i Boden, <i>reservationsanslag</i>	465,000
8 b	Ytterligare medel till byggnadsarbeten vid vissa försvarsväsendets fabriker, <i>reservationsanslag</i>	40,000
8 d	Modernisering av verkstäderna vid Bodens tygstation, <i>reservationsanslag</i>	200,000
9 v	Sjukstall m. m. å Marma skjutfält, <i>reservationsanslag</i>	65,000

		Kronor
12 a	Ordnande av avloppsförhållandena vid Kronobergs regemente, <i>reservationsanslag</i>	85,000
12 b	Förvärv av bandelen Visborgs slätt—Kneippbyn m. m., <i>reservationsanslag</i>	30,000
23 b	Förvärv av viss mark vid Rinkaby skjutfält, <i>reservationsanslag</i>	27,000
		<hr/> 9,372,000

Marinförvaltningens delfond:

25	Byggnader för central torpedverkstad, <i>reservationsanslag</i> ..	1,025,000
26 c	Utvidgning av flottans skifferoljeverk å Kinnekulle, <i>reservationsanslag</i>	1,350,000
28 d	Radiopejlstationer, <i>reservationsanslag</i>	75,000
28 e	Ombyggnadsarbeten m. m. vid Stockholms örlogsstation, <i>reservationsanslag</i>	790,000
28 f	Tillbyggnad m. m. av kanonförråden vid Stockholms och Karlskrona örlogsvarv, <i>reservationsanslag</i>	536,000
28 g	Vattenledning vid Hårsfjärdens depå, <i>reservationsanslag</i> ..	400,000
28 h	Modernisering av vissa marinens verkstäder m. m., <i>reservationsanslag</i>	1,787,000
28 i	Elektrifieringsarbeten vid vissa marinens anläggningar, <i>reservationsanslag</i>	1,000,000
32 e	Förrådslokaler för artilleriammunition m. m., <i>reservationsanslag</i>	3,500,000
32 f	Gasskyddsförråd och gasskyddslaboratorier för kustartilleriet, <i>reservationsanslag</i>	398,000
32 g	Förrådsbyggnad för skyddssvep, <i>reservationsanslag</i>	141,000
32 h	Ordnande av vattenförsörjningen i Färösund, <i>reservationsanslag</i>	240,000
32 i	Varmbadinrättning och gymnastiksal m. m. vid Gotlands kustartillerikår, <i>reservationsanslag</i>	410,000
		<hr/> 11,652,000

Flygförvaltningens delfond:

40 c	Anordnande av krigsflygfält m. m., <i>reservationsanslag</i>	1,869,000
40 f	Utvidgning av Kvidinge flygfält, <i>reservationsanslag</i>	18,500
40 g	Omläggning av vattenledningssystemet vid flygvapnets förläggning i Färösund, <i>reservationsanslag</i>	15,000
		<hr/> 1,902,500
		<hr/> 22,926,500

V. Statens utlåningsfonder.

Jordbruksdepartementet:

16 a	Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift, <i>reservationsanslag</i>	3,500,000
------	--	-----------

Handelsdepartementet:

18	Statens sekundärlånefond för rederinäringen, <i>reservationsanslag</i>	750,000
		<hr/> 4,250,000

Kronor

VI. Fonden för låneunderstöd.

Försvarsdepartementet:		
a	Värnpliktslån, <i>reservationsanslag</i>	6,000,000
Socialdepartementet:		
1	Tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	6,000,000
1 a	Lån för stödjande av bostadsproduktionen i vissa orter, <i>reservationsanslag</i>	5,000,000
Handelsdepartementet:		
6 a	Lån för tillverkning av röntgenfilm m. m., <i>reservationsanslag</i>	600,000
6 b	Lån till aktiebolaget Svenska Amerika Linien, <i>reservationsanslag</i>	3,450,000
		21,050,000

VII. Fonden för statens aktier.

Handelsdepartementet:		
c	Teckning av ytterligare aktier i Svenska skifferoljeaktiebolaget, <i>reservationsanslag</i>	11,000,000

VIII. Fonden för förlag till statsverket.

Finansdepartementet:		
3 a	Anläggningskapital för nya sulfitsprittfabriker, <i>reservationsanslag</i>	8,000,000
3 b	Förlag för övertagande av viss riksbankens kreditgivning, <i>reservationsanslag</i>	80,500,000
Folkhushållningsdepartementet:		
9	Förlagskapital för inköp av förnödenheter, m. m., <i>reservationsanslag</i>	20,000,000
15	Förlagskapital för clearingkassan för fettvaror, <i>reservationsanslag</i>	500,000
		109,000,000
Summa för kapitalbudgeten		173,292,500

Statsregleringen för

Inkomster.

	Riksstaten Milj. kr.	Tilläggs- stat 1 Milj. kr.	Summa Milj. kr.
A. Egentliga statsinkomster:			
I. Skatter	1,508.7	100.0	1,608.7
II. Uppbörd i statens verksamhet	46.8	—	46.8
III. Bidrag från folkpensioneringsfonden....	75.0	—	75.0
IV. Diverse inkomster.....	33.1	—	33.1
Säger	1,663.6	100.0	1,763.6
B. Inkomster av statens kapitalfonder:			
I. Statens affärsverksfonder	130.6	—	130.6
II. Riksbanksfonden	5.0	—	5.0
III. Statens allmänna fastighetsfond.....	9.9	—	9.9
IV. Försvarsväsendets fastighetsfond.....	5.6	—	5.6
V. Statens utlåningsfonder	12.7	—	12.7
VI. Fonden för låneunderstöd	1.2	—	1.2
VII. Fonden för statens aktier	27.6	—	27.6
VIII. Statens pensionsfonder	5.0	—	5.0
IX. Diverse kapitalfonder	0.5	—	0.5
Säger	198.1	—	198.1
Summa	1,861.7	100.0	1,961.7
<i>Underskott att avföras å statens budgetutjämningsfond .....</i>			¹ 1,675.7
			3,637.4

¹ Formellt belopp.

Bihang 2.**budgetåret 1940/41.****Utgifter.**

	Riksstaten Milj. kr.	Tilläggs- staterna I och II Milj. kr.	Summa Milj. kr.
A. Egentliga statsutgifter:			
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	1.8	0.4	2.2
II. Justitiedepartementet.....	16.5	0.3	16.8
III. Utrikesdepartementet.....	8.8	0.3	9.1
IV. Försvarsdepartementet	454.4	1,600.8	2,055.2
V. Socialdepartementet	343.7	40.4	384.1
VI. Kommunikationsdepartementet	124.4	89.1	213.5
VII. Finansdepartementet	72.2	21.3	93.5
VIII. Ecklesiastikdepartementet.....	246.8	5.8	252.6
IX. Jordbruksdepartementet	162.5	22.7	185.2
X. Handelsdepartementet	27.7	6.7	34.4
XI. Folkhushållningsdepartementet.....	29.6	42.9	72.5
XII. Pensionsväsendet	60.6	1.4	62.0
XIII. Oförutsedda utgifter	1.0	—	1.0
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	5.9	0.0	5.9
Säger	1,555.9	1,832.1	3,388.0
B. Utgifter för statens kapitalfonder:			
I. Luftfartsfonden	1.2	—	1.2
II. Riksgäldsfonden	139.6	—	139.6
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	24.6	81.6	106.2
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalmedels- förluster	2.0	0.4	2.4
Säger	167.4	82.0	249.4
Summa	1,723.3	1,914.1	3,637.4

*Bihang 3.***P. M.****med approximativa beräkningar rörande utgifterna för försvars-
väsendet under budgetåret 1940/41.****I. Engångsutgifter.**

I bifogade sammanställning¹ redovisas de till försvarsstaben, arméförvaltningens olika departement och styrelser, marinförvaltningen, flygförvaltningen samt statens ammunitionsnämnd ställda anvisningar å förskottsanslaget till engångsutgifter, (Ga), vilka kvarstodo vid utgången av budgetåret 1939/40 samt ytterligare tillkommit under budgetåret 1940/41, ävensom de övriga kvarstående anvisningar å anslagen 1939/40 G 2 och G 2 a, vilka skola redovisas å sagda förskottsanslag. Vidare utvisar sammanställningen under budgetåret 1940/41 verkställda och beräknade utgifter å dessa anvisningar samt uppskattade reservationer å desamma vid utgången av sistnämnda budgetår.

De till försvarsstaben ställda anvisningarna å tillhopa 305,000 kronor avse utgifter för telefonanläggningar, anskaffning av vissa instrument, anordnande av radiopejlstationer m. m. För täckning av kostnaderna för nämnda radiopejlstationer har å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 såsom kapitalinvestering i försvarsväsendets fastighetsfond under marinförvaltningens delfond anvisats ett reservationsanslag av 75,000 kronor. I övrigt hava särskilda medel för täckning av de utgifter, som följa av anvisningsbesluten, icke anvisats å riksstaten eller tilläggsstaterna för budgetåret 1940/41, varför dessa icke reglerade utgifter samt vid sistnämnda budgetårs utgång kvarstående reservationer å de anvisade beloppen — tillsammans 230,000 kronor — böra regleras över ett täckningsanslag.

Anvisningarna till arméförvaltningens civila departement — inalles 68,918:63 kronor — avse avlöningar till viss personal, kostnader för militärfysisk verksamhet samt materielanskaffning. För täckning av dessa kostnader hava icke anvisats särskilda anslag, varför täckningsmedel erfordras för hela anvisningsbeloppet.

De anvisningsbelopp, som under budgetåret 1940/41 stått till arméförvaltningens intendenturdepartements förfogande — tillsammans 213,661,935:70 kronor — äro till huvudsaklig del ämnade för anskaffning av intendenturmateriel. Enligt uppgift från departementet beräknas de behållningar å respektive 287,723:20 kronor och 48,956:53 kronor, som den 30 juni 1940 kvarstodo å vissa till departementets förfogande genom nådiga brev den 6 september 1939 (Dnr H. 244) och den 15 juni 1939 (Dnr 2395) ställda anslagsmedel, icke komma att till någon del disponeras under budgetåret 1940/41 samt ej heller behöva i framtiden tagas i anspråk. Vid sådant förhållande torde böra föreskrivas, att sagda behållna medel icke skola stå till förfogande efter utgången av budgetåret 1940/41. För återstående anvisningsbeloppet, (213,661,935:70 — (287,723:20 + 48,956:53) =) kronor 213,325,255:97, för vars reglering särskilda anslagsmedel ej finnas anvisade, böra beredas täckningsmedel.

¹ Här utesluten.

I den angivna summan av anvisningar för arméförvaltningens tygdepartement — 706,758,060 kronor — vilka anvisningar till huvudsaklig del avse anskaffning av tygmateriel, ammunition, stridsvagnar och andra motorfordon, hava medräknats anskaffningsbemyndiganden å inalles 326,940,000 kronor. I utgifterna under budgetåret 1940/41 hava inräknats kostnaderna för av statens ammunitionsnämnd och försvarsväsendets verkstadsnämnd förskottrade anskaffningar å respektive 104,000,000 kronor och 48,389,480 kronor, vilka senare utgifter ännu den 31 mars 1941 ej redovisats å vederbörlig krigstitel. Den till tygdepartementet ställda anvisningen den 12 april 1940 angående inköp av gengasaggregat (Folkh.dep.), å vilken den 30 juni 1940 förefanns en behållning å 2,242,049 kronor, skall enligt Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1940 täckas över det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 uppförda reservationsanslaget X a. C 8. För täckning av övriga engångsutgifter synas böra disponeras de å 1940/41 års riksstat och tilläggsstat I och II under fjärde huvudtiteln uppförda anslagen D 50, D 50 a, D 51 och D 53 å tillhopa 127,465,000 kronor. I de angivna beloppen ingå vidare 18,406,349 kronor, som i bokslutet för budgetåret 1939/40 av riksräkenskapsverket omfördes från förskottstitel till krigstitel 11 respektive rikstatsanslaget G 2 a. För reglering av återstående anvisningsbelopp, (706,758,060 — 2,242,049 — 127,465,000 — 18,406,349 =) 558,644,662 kronor, erfordras alltså särskilda täckningsmedel.

Till statens ammunitionsnämnd har anvisats 15,672,900 kronor för anskaffning av maskiner för tillverkning av ammunition, för uppläggning av förråd samt för uppförande av provisoriska fabriker m. m. Särskilda täckningsmedel hava ej anvisats för dessa kostnader, varför desamma böra helt regleras med särskilda anslagsmedel.

Ej heller för sjukvårdsstyrelsens till 11,323,873:68 kronor uppgående anvisningar, vilka huvudsakligen avse anskaffning av sjukvårdsmateriel, har anvisats täckningsanslag. Särskilda medel erfordras alltså för reglering av hela anvisningsbeloppet.

Anvisningarna till arméförvaltningens fortifikationsstyrelse, vilka uppgå till inalles 57,812,332:69 kronor, avse utrustningsarbeten i befästningar, uppförande och elektrifiering av baracker, färdigställande av befästningsanläggningar och dylikt. För täckning av viss förskotts-anvisning å 550,000 kronor, avseende kostnader för vissa befästningsanläggningar, har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 under rubriken: 1940/41: IV. D. 53 a. Vissa befästningsanläggningar uppförts ett reservationsanslag å samma belopp. För återstående kostnader (57,812,332:69 — 550,000:— =) 57,262,332:69 kronor böra alltså beredas särskilda täckningsmedel.

Anvisningarna till marinförvaltningen — sammanlagt 216,277,816:09 kronor — röra huvudsakligen anskaffning av artilleriammunition, torpeder, minmateriel, inköp av fartyg samt nautisk och annan materiel. För täckning av kostnaderna för vissa luftförsvarsanordningar vid Hårsfjärden har under det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 uppförda reservationsanslaget till vissa förstärkningar av kustartilleriförsvaret (E. 59) anvisats ett belopp å 230,000 kronor. Vidare bör avdrag ske för ett förskott till statens ammunitionsnämnd å 4,000,000 kronor, som redan i bokslutet för budgetåret 1939/40 omfördes till rikstatsanslaget G 2 a. För reglering av övriga kostnader för marinförvaltningens förevarande anskaffningar — 212,047,816:09 kronor — erfordras alltså särskilda medel. Härav torde emellertid de jämlikt kungl. breven den 9 februari och 26 mars 1940 (H 114 och 314) utbetalade beloppen å (50:— + 7,471:35 =) 7,521:35 kronor böra redovisas såsom löpande utgifter, varefter återstå att täcka engångskostnader å 212,040,294:74 kronor.

Det till flygförvaltningens förfogande under budgetåret 1940/41 stående anvisningsbeloppet 88,847,994: 85 kronor, har huvudsakligen varit ämnat för flygplananskaffningar, inköp av ammunition samt flyg- och intendenturmateriel. För reglering av dessa kostnader hava ej anvisats några anslagsmedel, varför täckningsmedel erfordras för hela kostnadsbeloppet.

Totalsumman av de medel, som under budgetåret 1940/41 stått till de olika försvarsgrenarnas förfogande för engångsutgifter, utgör enligt sammanställningen 1,310,728,831: 64 kronor. Härav beräknas de faktiska utgifterna under budgetåret 1940/41 uppgå till 785,713,032: 36 kronor. Kvarstående behållningar å anvisningsbesluten utgöra 525,015,799: 28 kronor. För täckning av nämnda engångsutgifter hava, såsom ovan redovisats, å riksstaterna och tilläggsstaterna för budgetåren 1939/40 och 1940/41 redan anvisats sammanlagt 130,562,049 kronor. Av kvarstående reservationer beräknas därjämte 336,679: 73 kronor icke komma att för framtiden tagas i anspråk.

I dessa siffror ingå även vissa byggnadskostnader. Frågan huruvida och i så fall i vilken omfattning dessa äro av karaktär att böra överföras till fastighetsfonden kan icke bedömas i detta sammanhang.

Innan det slutliga behovet av täckningsmedel för här angivna förskottsansvisningar till engångsutgifter kan fastställas, måste ställning tagas till frågan, om täckning skall liksom under budgetåret 1939/40 ske enbart för de likvider, som fullgöras under innevarande budgetår, eller om, liksom för övriga å riksstaten redovisade engångsutgifter, reservationsanslag böra anvisas för täckning av samtliga under budgetåret beslutade utgifter.

Vid bedömandet av dessa spörsmål bör först erinras, att den under budgetåret 1939/40 tillämpade anslagstekniken medfört svårigheter att särskilja engångsutgifter från löpande utgifter samt försvårat möjligheterna att i redovisningen fastlåsa de belopp, som vid utgången av budgetåret kvarstodo å de före budgetårsskiftet meddelade anvisningarna. Därest icke såsom under föregående år speciella skäl nödvändiggöra ett annat förfaringssätt måste det därför framstå som önskvärt, att särskilda anslag anvisas för täckning av engångsutgifterna.

Eftersom de hittills gjorda beställningarna av krigsmateriel icke kunna i sin helhet fullföljas under innevarande budgetår, måste likviderna till en betydande del verkställas först under efterföljande budgetår. I vissa fall kommer det att bli beroende av rent tillfälliga omständigheter, huruvida de hittills fattade utgiftsbesluten komma till kassamässigt uttryck före eller efter budgetårsskiftet. Om man emellertid önskar klarlägga de verkliga hittills beslutade utgifterna för försvarets engångskostnader, liksom för övriga i budgeten redovisade engångsutgifter, böra anslag anvisas för täckning av de utgifter, som av Kungl. Maj:t anvisats till utbetalning, oberoende av om utbetalningsbesluten kunna av vederbörande förvaltningsmyndigheter slutligt fullföljas under innevarande budgetår. Denna metod har även tillämpats med avseende å de engångsutgifter, för vilka medel redan anvisats å riksstaten och tilläggsstaterna.

Med avseende å tygdepartementets utgifter bör därvid hänsyn tagas till av Kungl. Maj:t genom särskilda brev lämnade bemyndiganden att verkställa vissa utgifter. Dessa bemyndiganden äro dock ännu ej formellt anvisade. Med hänsyn till att även de lämnade bemyndigandena, åtminstone till den del de avse utgifter, som verkställas genom ammunitions- och verkstadsnämnderna, torde komma att föranleda utbetalningar under budgetåret 1940/41, hava de i närslutna bilagor¹ behandlats såsom anvisningar, för vilka särskilda täckningsmedel böra äskas.

¹ Här uteslutna.

De skäl, som tidigare kunnat åberopas till stöd för den föregående år med avseende å täckningsanslaget Ga tillämpade anslagstekniken, synas i nuvarande läge icke längre vara bärkraftiga. Såsom av närslutna tabeller framgår, kunna anvisningarna för engångskostnader numera överblickas. Sedan försvarsministern publicerat beräkningar rörande de totala försvarskostnadernas storlek samt angivit deras sannolika fördelning på engångskostnader och löpande utgifter, finnas icke längre skäl att enbart i redovisningshänseende hemlighålla totalbeloppet för dessa kostnader. Specificeringen av de hittills å tilläggsstat anvisade medlen ger vid handen, att en längre driven sekretess med avseende å Ga-anvisningarna icke synes påkallad.

Även ur budgetteknisk synpunkt tala flera skäl för att de meddelade engångsanvisningarna i sin helhet täckas genom reservationsanslag. De civila beredskapsanslagen hava anvisats å budgeten, oaktat de sannolikt icke komma att disponeras detta budgetår. Det skulle då verka egendomligt om icke samma princip kunde tillämpas med avseende å de militära beredskapsanvisningarna, vilka i sin helhet äro disponerade för redan beslutade utbetalningar. Dessutom skulle en sådan anslagsanvisning bidra till att skapa bättre reda och ordning i redovisningen samt underlätta övergången till den nya riksstatsuppställning, som skall tillämpas från och med nästkommande budgetår. Slutligen torde det även ur allmänna synpunkter vara önskvärt, att den totala försvarskostnaden publiceras och även att den publicerade försvarskostnaden icke skenbart understiger den av försvarsministern offentliggjorda utgiftsberäkningen, vilket skulle bliva fallet om täckningsmedel anvisades enbart för under budgetåret gjorda utbetalningar.

Slutligen bör framhållas, att hänsyn här icke tagits till frågan, huruvida de utlagda beställningarna vid återgång till fredsförhållanden kunna till viss del återtagas och anvisningarna alltså vid sådant förhållande icke helt tagas i anspråk. Motsvarande förhållande gäller emellertid även de för civila beredskapsändamål anvisade anslagen. Man torde dock kunna förutsätta, att de hittills beslutade militära materielanskaffningarna helt eller till huvudsaklig del måste fullföljas, även om den förstärkta försvarsberedskapen upphör innan de hittills anvisade medlen blivit förbrukade.

I anslutning till vad sålunda anförts, har behovet av medel till täckning av engångsutgifter å förskottsstaten beräknats till följande belopp:

Försvarsstaben	230,000 kronor	
Arméförvaltningen:		
Civila departementet	69,000	»
Intendenturdepartementet	213,325,300	»
Tygdepartementet	558,644,700	»
Statens ammunitionsnämnd	15,672,900	»
Sjukvårdsstyrelsen	11,323,900	»
Fortifikationsstyrelsen	57,262,400	»
Marinförvaltningen	212,040,300	»
Flygförvaltningen	88,848,000	»

eller tillsammans 1,157,416,500 kronor.

Därest de belopp, som enligt närslutna bilagor väntas komma att kvarstå såsom reservationer å engångsanvisningarna till budgetåret 1941/42, anses böra helt eller delvis täckas genom anslag för sistnämnda budgetår, böra förestående summor minskas med de belopp, för vilka täckning anses böra uppskjutas.

II. Löpande utgifter.

De medel som erfordras för täckning av löpande utgifter för försvarsberedskap under budgetåret 1940/41 (förskottsanslagen Da, Ea, Fa och Ga) torde kunna beräknas på följande sätt:

	Milj. kronor
De kontanta försvarsutgifterna under innevarande budgetår torde kunna beräknas till	2,050.0
Reservationerna å riksstaten och tilläggsstaterna torde minska från 202.3 till 190.1 med	— 12.2
Tillkommer reservationer å engångsanvisningar den ³⁰ / ₆ 1941	525.0
<u>Totala försvarskostnaden blir alltså</u>	<u>2,562.8</u>
Härav täckas å riksstaten	454.4
å tilläggsstat I och II t. o. m. prop. 221	201.8
<u>Återstår att täcka å förskottsstaten</u>	<u>1,906.6</u>
Härav täckas såsom engångskostnader enligt ovan	<u>1,157.4</u>
Övriga beredskapskostnader, löpande utgifter, torde alltså kunna beräknas till	749.2
eller i avjämnat tal	750.0
varav torde belöpa på	
arméförvaltningen	500
marinförvaltningen	100
flygförvaltningen	40
länsstyrelserna (krigsfamiljebidrag)	110

tillsammans 750 milj. kronor,

eller samma belopp, som för dessa förskottsanslag sammanlagt beräknats i förskottstaten.

III. Sammanfattning.

Sammanlagt torde alltså såvitt nu kan bedömas de till budgetåret 1940/41 hänförliga beredskapskostnader, för vilka täckning icke beräknats i riksstaten eller hittills å tilläggsstat anvisade anslag, inklusive under budgetåret 1939/40 anvisade hittills icke täckta medel, kunna beräknas till

engångsutgifter	1,157,416,500 kronor
löpande utgifter	<u>750,000,000 »</u>
eller sammanlagt	1,907,416,500 kronor.

Stockholm den 17 maj 1941.